

NÚM
220

gener - desembre 2020-2021

EL BUTLLETÍ

DE L'AGRUPACIÓ EXCURSIONISTA DE GRANOLLERS

s SUMARI

169 EDITORIAL

170 NOTICIARI 2020

LA 51a FLAMA DE LA LLENGUA CATALANA
IN MEMORIAM – JAUME VENTURA I MAÑOSA
RECORDANT LA ROSA CASTELLÓ LASSÚS
TOT RECORDANT LA DOLORS MARQUÈS
EN MEMÒRIA D'EN PACO OBIOL

179 COL·LABORACIONS

LES SORTIDES A LA MUNTANYA DEL 2020
PELS CAMINS DE BENASC A LA RENCLUSA

184 SECCIÓ DE MUNTANYA

L'ÚLTIMA ESCAPADA ABANS DEL CONFINAMENT

185 ELS GINESTERS

RELACIÓ SORTIDES 2020

186 NOTICIARI 2021

LA 52a FLAMA DE LA LLENGUA CATALANA
12è SALON DU LIVRE PYRÉNÉEN
40a FIRA DEL LLIBRE DE MUNTANYA
ACTE D'HOMENATGE A JOSEP ESTRADA
IN MEMORIAM
RECORDANT EL JORDI SITJÀS LORES

193 ACTIVITATS

TARDORAL DE CINEMA DE MUNTANYA
38a EXCURSIÓ POPULAR DE GRANOLLERS

196 COL·LABORACIONS

MOSSÈN JAUME OLIVERAS
ALTA RUTA DEL CADÍ
VIA DE LA PLATA EN BICICLETA DE MUNTANYA
2021 L'ANY DE LA REPRESA?
EL 75è ANIVERSARI DE L'EDITORIAL ALPINA
LA BICICLETA DE MUNTANYA
A LA MUNTANYA ELS TEMPS ESTAN CANVIANT
FELICITACIÓ A L'EDITORIAL ALPINA

212 MATINALS

RUTA LITERÀRIA

214 ELS GINESTERS

FESTA AL TOSSAL (BOHÍ)
RELACIÓ SORTIDES 2021

216 RETALLS DE PREMSA

FOTO DE PORTADA: "QUERALBS - NÚRIA SALT DEL SASTRE - CUA DEL CAVALL". **AUTOR:** XAVIER MOYA

AGRUPACIÓ EXCURSIONISTA DE GRANOLLERS
C/ Corró, 10 - Tel. 93 860 01 47

Apartat de correus 207 - 08400 Granollers
E-mail: aegra@telefonica.net - www.aeg.cat
BUTLLETÍ D'INFORMACIÓ I ACTIVITATS
FUNDAT L'ANY 1931

GENER - DESEMBRE 2020-2021 - VOLUM XII - Núm 220
I PREMI AMADOR GARRELL I ALSINA DE PERIODISME 1993

Publicació per als socis i per a les entitats excursionistes.

L'Agrupació Excursionista de Granollers està associada a les Federacions següents:

- D'Entitats Excursionistes de Catalunya.
- Catalana d'Espeleologia.
- Catalana de Camping i Caravaning.

El finançament d'aquest butlletí és a càrrec del capítol de Butlletí del pressupost general d'aquesta Agrupació. La seva distribució és gratuïta.

Els articles publicats expressen l'opinió dels seus autors, no forçosament la de l'AEG.

Dipòsit legal: B-34662-2008

Coordinació: Alfons García, Teresa Jofre, Maure Luís,
Teresa Madrid, Xavier Moya, Joan Mundet i Albert Estapé.
Correcció: Teresa Madrid i Teresa Jofre.

Maquetació: Alba Luís
Impressió: Impremta Municipal

En conveni:

EDUARD RIERA

En aquest butlletí doble s'ha resumit les activitats dutes a terme a l'AEG durant aquests dos anys tan difícils per culpa de la pandèmia de COVID-19, que va provocar la parada de tota la societat durant els primers mesos de 2020. Aprofito el moment per donar suport a totes les persones i famílies que han patit per culpa d'aquest virus. L'AEG no ha pogut fer activitats amb normalitat fins a l'últim trimestre de 2021. Això ha fet molt mal al teixit de l'associació, ja que una vegada i una altra ens hem trobat amb esperances de poder fer activitats, planificar-les i a l'hora d'executar-les aparèixer de nou restriccions que ens les impediën.

Vull esmentar que les federacions han fet el possible per defensar els seus federats, ja que van a l'hora a permetre'ls realitzar activitats a l'aire lliure intentant esquivar les restriccions de moviment. D'aquest fet, molts socis i sòcies se n'han pogut beneficiar, però les entitats federades n'hem quedat al marge, sense poder fer res de caràcter esportiu. Quan es va recuperar l'activitat esportiva competitiva i professional, permetent que la gent pogués entrenar i competir fora de la seva zona de confinament, l'activitat de les entitats sense ànim de lucre seguia gairebé anul·lada, pel fet que no es permetien dur a terme activitats de més de X persones o fora del municipi o comarca. Els cursos que oferim a l'AEG no es podien dur a terme ni a Granollers, ni al Vallès, i fins i tot l'Excursió Popular que aglutina unes 200 persones a l'aire lliure també va estar prohibida. Només hem pogut mantenir l'activitat cultural i formativa, amb moltes limitacions, canvis de format i de data. Segur que tots i totes recordarem les fases, els canvis de fase i les publicacions dels canvis en les restriccions.

Les seccions van quedar sense poder fer activitats com a tal, ja que els aforaments i permisos només eren per a particulars o per a activitats competitives, com ja s'ha comentat. Per sort, i gràcies a l'empenta dels voluntaris i voluntàries, s'han fet les xerrades «Parlem de muntanya» sobre molts aspectes de l'excursionisme, el cinema de muntanya i el 16è concurs fotogràfic. Tot i les restriccions s'ha pogut portar a cap el 30è curs d'escalada a la tardor de 2021 i al desembre, finalment, la 38a Excursió Popular. Per la Festa Major, això no obstant, no es va muntar el Parc d'aventures a Ponent, ni es va dur a terme el PIN per Nadal.

Les Primaverales de Cinema de Muntanya s'han fet per fascicles, i al final hem decidit projectar les pel·lícules a dins de l'Agrupació a causa de les condicions econòmiques que se'ns imposaven des de la Sala Edison.

Aquests dos anys les subvencions de l'Ajuntament ens han permès de reparar quatre desperfectes de l'edifici, renovar els matalassos del rocòdrom i instal·lar un projector fixe a la sala d'actes amb equip de so.

Així doncs, ara que tot plegat sembla recuperar la normalitat, esperem que també torni l'activitat de l'AEG. No serà fàcil, ja que molta gent durant aquests dos anys se n'ha desvinculat una mica, però ara tindrem la tasca de donar valor afegit a l'Agrupació per aconseguir que tornin a implicar-s'hi.

Enfrontem el 2022 amb molta feina, i ja sabeu que qualsevol iniciativa que ens proposeu a la Junta serà benvinguda. L'AEG som tots i totes.

51a RENOVACIÓ DE LA FLAMA DE LA LLENGUA CATALANA A MONTSERRAT

JOSEP CASTELLS GIRONÈS

Participants a la marxa. FOTO: JOSEP CASTELLS

El passat diumenge 23 de febrer de 2020 tingué lloc a Montserrat la que seria la darrera Renovació de la Flama abans de l'afectació de la pandèmia de la covid-19, al menys en el seu format normal i presencial al santuari de Montserrat, tot i que llavors encara no ho sabíem, que la maleïda pandèmia incidiria tan fortament en el nostre dia a dia, i també en les entitats excursionistes del nostre país.

Com en cada Renovació començaren els actes amb l'encesa de la flama a Prada de Conflent davant la tomba del mestre Pompeu Fabra, que tingué lloc el dia 1 de febrer. Aquest any la organització anava a càrrec del Centre Excursionista els Blaus, de Sarrià que celebraven el seu

centenari com a entitat excursionista. A partir de l'encesa la flama va anar fent el seu recorregut pel país, essent present en diverses activitats, recepcions o reivindicacions, i tot amb el mateix lema de sempre, que la llengua catalana la volem ben viva arreu i en tots els àmbits, per la voluntat dels parlants i tal com recull la llàntia, que diu: "L'encengué la fe, la portà l'esforç i la manté viva la voluntat del Poble".

En arribar la flama a Montserrat va ser rebuda pel Pare Abat, Josep Maria Soler, en la que seria la seva última recepció de la flama com a pare abat en exercici. I seguidament vam fer-ne l'ofertament a la Mare de Déu de Montserrat a la missa conventual.

“Portem 51 anys venint a Montserrat que és al cor dels catalans, l'excursionisme puja sovint a Montserrat a pregar a la Moreneta, i també Montserrat és el destí de les nostres excursions i escalades...”

JORDI MERINO
(PRESIDENT FEEC)

Canviant impressions. FOTO: JOSEP CASTELLS

En acabar la celebració i ja a l'atri del monestir, es va fer l'acte simbòlic de l'encesa de la llàntia que cremarà de forma permanent durant tot l'any, d'acord amb aquest compromís.

Parlà en primer lloc Jordi Mir: "Per treballar de manera clara i sistemàtica al servei del país no vam trobar una manera més clara i simbòlica de plasmar l'amor a la llengua catalana, que fer-ho en una flama que es va renovant cada any per recordar el nostre compromís vers ella. Per tant desitgem que aquesta nova etapa que s'inicia amb la 51ena Renovació, sigui un nou compromís de continuïtat a l'obra de Pompeu Fabra i que doni sentit a les nostres reivindicacions i aspiracions. Moltes gràcies a tots i endavant!!!"

Després parlà Albert Batlle, regidor de Sarrià-Sant Gervasi d'on és l'entitat organitzadora d'enguany: "Benvolgut Pare Abat, des de Sarrià venim per acompanyar el Centre Excursionista els Blaus que celebra el seu centenari, i custodis enguany de la flama ho fem amb paraules de Joan Maragall: "Montserrat, Montserrat muntanya santa dels catalans, a tu latim d'anhel a tes altures per rosari el gran espai a prop del cel". Com anhel de la nostra terra i amor a la muntanya avui

demanem a la Verge i Patrona que guiï les nostres passes, perquè amb pas ferm i segur com ens ha guiat en aquests 100 anys de història, ens orienti cap a punts de concòrdia entre tots els catalans, i transmeti en les noves generacions l'amor i cordialitat a la nostra llengua i a la nostra terra, a través de l'estima d'aquesta Muntanya Santa, Sinaí de la nostra pàtria. Moltes gràcies".

A continuació Albert Arbós, president dels Blaus: "Hem fet 100 anys d'amor a l'Excursionisme i a la Cultura, 100 anys d'estimar el nostre país i la nostra llengua catalana, 100 anys és una fita no gens fàcil d'aconseguir. Avui som a Montserrat celebrant la 51a Renovació de la Flama de la llengua catalana que vam encendre davant la tomba de Pompeu Fabra, i que vam portar a Sarrià donant la màxima rellevància a aquest acte. Volem donar les gràcies a Jordi Mir per apropar-nos a la figura de Pompeu Fabra, sabem que la Renovació es un acte festiu i reivindicatiu, però es trist que encara avui calgui reivindicar un fet tan normal com l'ús de la llengua pròpia. A més, actualment tenim dirigents a la presó i a l'exili per complir amb el mandat popular. La llengua és patrimoni del poble i

perquè sobrevisqui cal que sigui útil i necessària, no la volem convertida en el dialecte d'una altra més poderosa, l'hem de prioritzar en el sistema educatiu i usar-la amb correcció en els mitjans de comunicació. Vull acabar donant les gràcies als organitzadors de la Renovació de la Flama, a la FEEC i les autoritats que ens han ajudat a fer-ho possible; a l'Abadia de Montserrat per acollir any rere any aquesta Flama, i finalment als Blaus per la vostra tasca, ara només ens queda passar el relleu per la propera edició als excursionistes de Mataró. Visca Catalunya Lliure!!!"

Seguidament s'adreçà als assistents Jordi Merino, president de la FEEC: "Bon dia a tots i a totes, només tinc paraules d'agraïment per als Blaus, per la vostra feina de 100 anys al servei de l'excursionisme i al servei del país, i a sota aquesta llàntia que és símbol de continuïtat us vull encoratjar a continuar 100 anys més fent excursionisme al servei del nostre país i la seva gent. Portem 51 anys venint a Montserrat que és al cor dels catalans, l'excursionisme puja sovint a Montserrat a pregar a la Moreneta, i també Montserrat és el destí de les nostres excursions i escalades. Des de la federació que presideixo mantenim un contacte fluid i cordial amb l'Abadia. Avui som de nou a Montserrat per a la salvaguarda de la llengua i la cultura catalana. Sovint oblidem que som ostatsges d'un estat opressor que continua anant a la contra de la llengua i la cultura del país. Tenen l'objectiu de fer-nos desaparèixer perquè ens veuen diferents i no admeten la diversitat. Però que sàpiguen que el món excursionista continuarà fidel a la terra i a les institucions sense defallir. Per acabar voldria agrair la tasca que han fet durant tants anys persones valentes com el senyor Jordi Mir, que hi ha sigut sempre i que sense la seva tasca fidel i tossuda avui estaríem molt pitjor, i també unes paraules d'agraïment al Centre Excursionista de Mataró que l'any vinent assumirà la organització".

Acta institucional a la 50a Renovació de la Flama a Montserrat, febrer 2019. FOTO: JOSEP CASTELLS

174

Per acabar fou el Pare Abat, Josep Maria Soler, qui va prendre la paraula: "Bon dia, tal com s'ha dit fa 51 anys que l'Excursionisme català i el Monestir de Montserrat honorem Pompeu Fabra com a ordenador de la llengua catalana per la seva activitat immensa al servei del país, i ho fem gràcies a la tasca admirable de les diverses entitats excursionistes escampades per la nostra terra, que ho fan amb entusiasme al servei del país, demostrant que el món excursionista i la tasca en favor de la llengua i la cultura van agermanades a casa nostra. En nom de Montserrat felicito la FEEC pel seu centenari al servei de l'excursionisme per tal que pugueu continuar la vostra tasca al servei de les entitats excursionistes i al servei de la cultura al nostre país. De l'agermanament entre l'excursionisme i la cultura n'és un exemple els Blaus de Sarrià, i en nom dels que som aquí us desitgem un futur ple d'encerts en les activitats esportives i culturals.

En motiu d'aquesta renovació els Blaus heu volgut recordar tota la tasca de resistència que es va fer durant el franquisme a can Toni Gros en el concurs parroquial de poesia, ara

que s'escau el 75è aniversari, i en el qual Montserrat també hi estava compromès. Aquell certamen va suposar una reivindicació per al foment i la defensa de la llengua catalana, que continuava ben viva malgrat totes les prohibicions que hi havia llavors.

Avui de nou, vosaltres excursionistes i nosaltres la comunitat de Montserrat, uns portant la flama i els altres acollint-la i mantenint-la encesa, ens comprometem a continuar la tasca sense defallir. El català té un potencial i una qualitat indiscutible, és parlada per milions de persones, però així i tot encara necessita protecció. Cal que sigui més parlada en els entorns de les grans ciutats, cal que sigui usada amb correcció en els mitjans de comunicació, seguint les petges que ens va deixar Pompeu Fabra. Que la Renovació de la Flama ens comprometi a seguir treballant per bastir una societat millor i més cohesionada al servei de Catalunya i dels catalans".

En acabar el Pare Abat, ressonaren els crits de: "Llibertat presos polítics!!! Llibertat presos polítics!!! Llibertat presos polítics!!!"

Amb el cant dels Segadors acabava l'acte simbòlic de la Renovació de la Flama i ja a la plaça del Monestir, la Colla Gegantera de Sarrià posà cloenda als actes de la 51ena Renovació amb una actuació gegantera.

IN MEMORIAM – JAUME VENTURA I MAÑOSA

JOSEP GARGALLO

Tot recordant en Jaume Ventura. FOTO: MAURE LUÍS

El 14 d'abril del 2020 ens va deixar el Jaume Ventura. Després d'uns anys de deteriorament físic i mental a causa d'una malaltia, finalment, i per culpa de la covid-19, se'n va anar definitivament. Una profunda tristor ens va envair. No el vam poder ni acomiadar. Just va venir que la seva esposa i els seus dos fills poguessin assistir a l'enterrament al cementiri de Palou. Amb normalitat, la gentada que s'hi hauria aplegat hagués desbordat el cementiri i tot l'entorn. En Jaume era una persona molt apreciada.

Nascut al mas la Moreneta de Montmeló el 1937, ja de ben jove va compaginar la feina de pagès, a que el seu pare el volia destinar, amb els estudis a l'Escola del Treball. I en va resultar un xicot absolutament polivalent: era capaç de portar una comptabilitat amb la mateixa eficàcia que sabia conrear un tros de terra, interessat per la cultura, pel camp, pels oficis i manualitats més diverses i sobretot per la natura. L'any 1963 esdevé el marit de la seva inseparable Lluïsa Salvador. I aquest és un dels tàndems més ben aconseguits que jo he conegut.

L'any 1968 es donen d'alta com a socis de l'Agrupació. Són joves i els neix el segon fill. De vacances, cada any que poden, van al Pirineu. Amb la tenda i la canalla descobreixen la muntanya de debò: Montardo, Aneto, Pica d'Estats... Ja no n'han pogut prescindir mai més. Les anades a la muntanya ja seran una constant durant tota la seva vida. No pas un anar a la muntanya a fer grans ascensions ni grans travesses. Ni a les altes muntanyes d'arreu del món. No.

**Us puc assegurar que
no som pas pocs els
qui podem dir que ells
van ser a l'inici de la
nostra experiència
a la muntanya. I
molts encara hi som.
I no els ho agraiem
pas mai prou.**

Sempre a la muntanya a compartir l'experiència amb altra gent, sobretot amb gent jove. De primer amb els fills petits, després essent el pinyol de les Colònies de Palou, Corró d'Avall i Llerona. Obrint el llibre de la natura, del respecte i la llibertat als petits, al jovent. Educant. Us puc assegurar que no som pas pocs els qui podem dir que ells van ser a l'inici de la nostra experiència a la muntanya. I molts encara hi som. I no els ho agraïrem pas mai prou. I els que ja fa anys que han deixat l'activitat a muntanya, us puc assegurar que encara ben bé que se'n recorden, d'aquelles modestes excursions, com una de les experiències més boniques de la vida.

A mitjans dels 70 s'impliquen fort a l'Agrupació creant el grup Juvenil. Una colla de nois i noies al fre de l'adolescència que organitzaven excursions, travesses i d'altres activitats que, en el fons, el que aconseguien era crear uns lligams d'amistat i companyonia, uns valors que de ben segur encara tots i totes no han pas oblidat. El Jaume sempre era, inde-

fectiblement, el pal del paller de la logística, el col·laborador imprescindible sense el qual no hagués funcionat gairebé res. El Jaume va exercir de secretari a la primera Junta que va governar l'AEG amb el Jordi Icart de president (1986). I més endavant va ser un dels elements més incondicionals en l'organització de la marxa Matagalls-Granollers. No va faltar-hi mai. El seu lloc era l'avituallament anomenat "el caldo" a l'inici de la Calma. El 1990 va rebre, conjuntament amb la Lluïsa, la placa d'honor de l'Agrupació. Un reconeixement ben merescut per la incansable tasca duta a terme en l'àmbit de l'entitat.

I no va deixar de trepitjar la muntanya. Cap al Pirineu (amb ell vaig fer una meravellosa travessa per Tots Sants de 1982 des del trencall de Cregüenyà cap al coll d'Alba -amb ascensió a les Maladetes Occidentals ben nevades- davallada a la Renclusa i retorn per la vall. Bivac inclòs). Li agradaven les llargues caminades, no per res va participar, almenys 4 vegades, a la Matagalls-Montserrat. I potser la

que va ser la seva culminació excursionista: l'ascensió al Montblanc, al Alps, amb el seu fill Martí, el Ramon Buff i el Carles Garcia. A partir del 2004 no va pas dubtar a apuntar-se, just en els seus inicis, a la colla dels Ginesters que es pot considerar un dels grups més actius de l'Agrupació d'aquests darrers temps.

El que vull en definitiva subratllar és que el Jaume no va formar part mai de cap grup "de místics i grans capitans" -que diu la cançó-, però va ser la llavor sembrada aquell 1968 que acabaria donant esponerosos fruits a l'Agrupació anys a venir. Estic convençut que bona part del fort increment de socs que es va produir cap a finals dels 70 i durant els anys 80 a l'AEG no s'hagués produït sense la callada tasca del Jaume uns quants anys abans. Ha estat la seva aportació inesgotable i positiva la que feia més agradable la vida de tots els que estaven al seu voltant.

Que descansi en pau.

RECORDANT LA SÒCIA ROSA CASTELLÓ LASSÚS

ALFONS GARCIA

El 6 de juliol de 2020 a l'edat de noranta-quatre anys ens va deixar la nostra consòcia Rosa Castelló Lassús, vídua d'en Jaume Icart Sampere, era la mare d'en Jordi Icart Castelló, president de l'AEG.

TOT RECORDANT LA DOLORS MARQUÈS

JOSEP CASTELLS GIRONÈS

Col·laborador com soc en aquest butlletí des de fa anys, avui escric l'article que no hauria volgut escriure mai, i això és perquè la Dolors, la meva esposa, ja no hi és. Ben segur que si ella fos aquí em diria: "No, ni se t'acudeixi escriure de mi", però en lloc de fer-li cas tiro pel dret, per deixar constància del seu capteniment i del seu record.

I faig memòria de fets i vivències d'ella, perquè la Dolors era granollerina i molt vinculada a l'Agrupació Excursionista de Granollers, i va ser aquí on ens vam conèixer. Va ser en aquells anys setanta on tot estava per fer i tot era possible, com es va dir després, però al final va quedar en un no res. Llavors sí que ho veiem possible, tot canviava, el franquisme feia les últimes batzegades, la societat era ben mobilitzada, les entitats i associacions bullien d'activitat.

Era 1974 quan, baixant de la Garri-ga, vaig començar a fer sortides amb

l'Agrupació, i allà ens vam conèixer. Ella llavors feia sortides amb el GIEG, seguint el seu germà Jaume que ja hi estava vinculat i era molt actiu a la Secció d'Espeleologia. Aquells anys estudiàvem a l'Escola del Treball, a l'EMI, com en diuen ara. Recordo que em va convidar a fer algunes sortides d'espeleo tot i que jo llavors sortia amb la Secció de Muntanya. Hi vaig anar com a amic d'en Jaume. Eren avencs fàcils pel Garraf o per sant Llorenç de Munt, però ben aviat vaig veure que allò no era per a mi. Vaig continuar fent muntanya fins que més endavant es va constituir la Secció d'Escalada (SEDEG) on em vaig integrar.

Vam mantenir el contacte però no coincidíem en les sortides, ella havia deixat el GIEG i feia sortides amb la Secció de Muntanya, jo feia escalada en la nova secció de l'Agrupació. Van ser uns anys fantàstics, a l'Agrupació hi havia un ambient magnífic, i els divendres al local social tot eren grups

Tot recordant la Dolors Marquès. FOTO: JOSEP CASTELLS

comentant la darrera sortida i preparant la propera per al mateix cap de setmana. Després, llegint el butlletí d'aquells anys, encara quedo sorprès de la intensa activitat que vam fer llavors, van ser sens dubte uns anys irrepetibles.

I va ser finalment a la tornada de l'expedició als Andes l'any 1980 que començarem a sortir plegats. Vam casar-nos l'any 1984 i vam continuar fent muntanya junts, i travesses dures com dues o tres Matagalls-Montserrat i diverses campanyes d'estiu al Pirineu, i quan podíem, escapades més lluny. Ben aviat va néixer la Marina, la nostra filla. La Dolors s'abocà de ple a la maternitat i llavors sí que vam afloixar el ritme i vam encarar el futur amb la calma i la rutina de la vida familiar, i més endavant ja vam poder sortir tots tres en excursions més tranquil·les, i compaginant les sortides de muntanya amb altres activitats.

Encara ara no me'n ser avenir, dels anys que han passat, i si els compto, han passat 36 anys en un no res. Els pares també han marxat, això ja ho saps, és llei de vida. Però així i tot quan arriba el dia, són moments dolorosos amb els sentiments a flor de

pell, ja que perds les persones que han estat els teus referents en el camí de la vida, especialment els primers anys i fins que basteixes la pròpia família, aquella amb la qual comptes fer el camí fins al final.

Quan això no succeeix, ja que per un trist atzar es trenca abans d'hora, com m'ha passat a mi, sí que quedes afligit, abatut i desconsolat. Ni per un moment havies pensat que això podria succeir, i en canvi amb el ritme de vida estressat del dia a dia és per desgràcia cada vegada més freqüent; les malalties, els accidents o qualsevol causa inesperada et situen a la terrible realitat que cal afrontar. En el meu cas m'hi ha ajudat molt la Marina, la meua filla, que, pobra, ha hagut de fer el cor fort i adaptar-se a la pèrdua de la seva mare en un temps rècord, i entre els dos seguir endavant, no hi ha més opció.

Aquests mesos ens ha tocat viure a més amb la pandèmia de la covid, que tot ho ha trastocat. Si bé la Dolors no va morir per causa de la covid, en va patir també les conseqüències, ja que portava uns mesos que no es trobava massa bé, però, en les primeres onades de la pandèmia, que t'atenguessin al CAP era pràctica-

ment missió impossible. Només trucades, consultes, prescripcions ràpides i anar passant. Al final, exagerant les patologies la van atendre, però ja no va tornar a casa, va anar en ambulància directament del CAP a l'Hospital, i al cap de cinc setmanes justes moria per causa d'un maleït carcinoma, deixant-nos profundament desolats. En canvi ella era tot el contrari, ja que recordar la Dolors era recordar el seu somriure i la seva simpatia. Per malament que anessin les coses, mai perdia el somriure, que convertia en un bàlsam per millorar qualsevol situació. I així la veig en tantes i tantes fotografies, i així la vull recordar.

Una altra característica de la Dolors que cal ressaltar és la seva generositat, sempre disposada a col·laborar en iniciatives de millora del seu entorn més proper, en aquelles coses on pogués ajudar. A l'Agrupació, participant en l'organització de qualsevol esdeveniment, festa de l'Arbre, campaments, excursions, marxes, també en la creació de la Secció d'Infants, com a monitora per a la formació i l'educació cívica dels més petits, o també en activitats diverses de lleure com el Sopar Negre, diada del Grimpaire, i fins i tot en partits de futbol entre espeleòlegs i escaladors.

Tot recordant la Dolors Marquès. FOTO: JOSEP CASTELLS

Però també cal dir que totes aquestes activitats, la Dolors les feia des de la més absoluta discreció, no volia sortir mai a primera fila ni destacar. Si alguna vegada anàvem a qualsevol acte cultural, projecció, al cinema o teatre, li deia: "Dolors, anem més endavant que la sala s'omplirà i bé cal aprofitar que hem vingut ben d'hora", i res, no volia de cap manera. I d'això, n'hi vaig fer broma el dia del nostre casament: "Avui, Dolors, ens posarem al davant de tot, no? I em va dir "Sí, Josep, avui sí! Per això els dotze anys que vaig ser a l'Ajuntament com a Regidor no ho va passar gaire bé. Era patidora de mena, i quan les coses anaven bé, mai va voler figurar. Fins i tot li costava acompanyar-me en els actes de representació institucional. Per contra quan anaven mal dades, això en la política també passa, patia en carn pròpia els atacs que anaven contra mi. I quan finalment ho vaig deixar, no va dir res però va respirar alleujada. També l'afectà molt la mort prematura per accident d'en Jordi Icart, bon

amic i l'ànima del GIEG, i després també President de l'Agrupació una colla d'anys. Havien estat amics i compartien l'afició a la muntanya, a l'espeleologia i a l'excursionisme en general, i va dir: "Pobre Jordi, tan jove, i amb tantes il·lusions i tantes coses encara per realitzar!" Hem perdut un amic i un referent de tots nosaltres.

I vull acabar amb les paraules del poema de David Harkins "Recordança" que vam triar per al seu recordatori, perquè es idoni i escaient amb l'actitud que cal adoptar davant la pèrdua d'un ésser estimat, i també ajuda a suavitzar el dolor que patim en aquestes ocasions:

Pots plorar perquè ella ha marxat, o bé somriure perquè heu viscut. Pots tancar els ulls i pregar perquè torni, o els pots obrir per veure totes les coses que havíeu fet junts. El teu cor pot estar trist i buit perquè se n'ha anat, o pot estar ple de l'amor que compar-

tfeu. Pots plorar, tancar la ment, sentir la buidor, i donar l'esquena a tothom, o pots fer allò que a la Dolors li hauria agradat: Somriure, obrir els ulls ben oberts, estimar i seguir endavant.

Aquestes paraules del poema et reconforten i t'ajuden a superar la tristor, que sols el pas del temps aconseguix alleujar. I mentrestant intentes fer el cor fort, contenir les llàgrimes, no mostrar el teu abatiment i dissimular davant dels altres la buidor i el sofriment interior. Recordes que des de sempre, ja de ben petits, la mort ens ha acompanyat en les nostres vides, i ho acceptes, però mai creus que et passarà amb qui has triat per compartir la vida i envellir plegats. I quan un cop de realitat et colpeja fortament a la cara, i fa mal, et preguntes ben enrabiat: "On ets, Dolors?" I tu mateix et respons: "Sé que estaràs bé, i espero retrobar-te, però mentrestant descansa, que t'ho mereixes".

EN MEMÒRIA D'EN PACO OBIOL (FRANCISCO JOSÉ OBIOL CLIMENT)

XAVIER MOYA

El passat 12 de desembre del 2020 i a l'edat de cinquanta-nou anys, ens va deixar el nostre amic en Paco, tal com el coneixíem.

Vaig conèixer en Paco a l'Agrupació Excursionista de Granollers, farà més de trenta anys, quan ell feia activitats de muntanya i més concretament participava en marxes que es feien arreu del país, com també crec que participava en altres activitats, com ajudar a la preparació del brou de la Mitja, que feia en Pep Salsetes, etc. (no tinc més referències). Des dels anys 1980 que era soci de l'AEG i havia practicat espeleologia amb el grup del GIEG i també va practicar l'escalada. Va ser un dia que va venir a l'AEG a parlar amb el president, llavors era en Jordi Icart, i li volia fer una proposta, que no era altra cosa que organitzar des de l'agrupació una marxa (caminada de llarg recorregut). En aquells moments, possiblement era una moda. I la proposta no fou altra que organitzar una marxa "Del Matagalls a Granollers, de 40 km". Així, és com va néixer la popular Matagalls- Granollers, que durant trenta anys s'ha realitzat ininterrompudament.

Durant els primer anys, en Paco va ser l'ànima de la marxa, on s'encarregava de la coordinació juntament amb en Jordi Icart. I amb la col·laboració d'una bona colla de socis i amics de l'entitat, que han fet possible que durant trenta anys és dugués a terme. Va ser així fins que, per motius de feina, en Paco ja no podia participar activament en la marxa. Això sí, sempre que ens vèiem em feia memòria, tot recordant-me que ell va ser el precursor de la marxa, i jo li responia: Paco truques a porta errada i rèiem una estona.

LES SORTIDES A LA MUNTANYA DE L'ANY 2020

JOSEP GARGALLO I COSTA

No en tinc cap dubte que l'any 2020 passarà a la cistella dels records com un dels anys més especials pel que fa a la muntanya. M'agradaria que quedés una mínima constància al butlletí de l'Agrupació del per què aquest any ha estat tan especial. Fa gairebé 50 anys que surto regularment d'excursió i no m'havia trobat mai amb un cas com el d'aquest any: ens han prohibit anar a la muntanya. Em penso que ni just acabada la darrera guerra civil es va arribar a un extrem tal. Poc se'n va faltar tanmateix. Durant una colla de setmanes ben tancats a casa. Durant unes quantes setmanes més només podíem escampar la boira pels voltants de casa i a unes hores determinades. Només durant l'estiu vam tenir llibertat per anar a trepitjar les muntanyes, si més no les que queden dins les nostres fronteres. A la tardor i a finals d'any un altre cop mig clausurats. No cal dir que l'activitat se n'ha ressentit. I molt. Res a veure amb l'activitat d'anys enrere. I com a mi, em penso que li ha passat gairebé a tothom, inclosos els professionals de la muntanya.

A primers d'any, pel gener i el febrer, tot anava marxant amb la normalitat acostumada. Es parlava d'un virus que atacava els humans i que tenia la meitat de la Xina clausurada. La Xina és molt lluny, vàrem pensar tots. Ningú comptava que arribés aquí i menys amb la virulència que ho va fer. A mitjan de febrer, si la memòria no em falla, el virus arriba a Europa. Diuen. Em penso que ja feia setmanes que el virus campava a les seves amples. No van trigar els primers casos a Espanya. A primers de març alerta general, el virus s'escampa com una taca d'oli. El 15 de març el Sr. President d'Espanya surt per la televisió i ens tanca tots a casa. Fins a nova ordre. Per si algú en té algun dubte, al seu costat hi apareixen un parell de militars carregats de medalles.

Ermita de Sant Mateu (Premià de Dalt). FOTO: XAVIER MOYA

Tancats a casa fins a primers de maig. Després un mes de només poder sortir a passeig de 6 a 10 del matí o de 8 a 10 del vespre pels voltants de casa (confinament municipal). No és fins al juny que primer ens deixen anar una mica més lluny i després ja per tot Catalunya i el territori nacional. I a la tardor som-hi un altre cop: que si confinament municipal, que si confinament comarcal, que si confinament de cap de setmana. Un batibull de normatives que canvia constantment i que arriba a fer-se difícil d'entendre i de seguir. Evidentment de les norma-

tives només en fan cas els de bona fe, que afortunadament som la majoria.

No hi ha dubte que les persones som animals socials. Quan ens tanquen, el virus va de baixa. Quan ens deixen sortir, com que no ho sabem fer sols i seguint les recomanacions, el virus s'expansiona i complica, i molt, la feina del personal sanitari. A Catalunya som molta gent i a demés mal repartits. I som animals de mal ferrar. Un exemple: quan només podíem sortir de 8 a 10 del vespre (al matí no sortia tanta gent), a les 8 es produïa

Parc del Falgar (Les Franqueses del Vallès). FOTO: XAVIER MOYA

una marea humana sortint com en processó a escampar la boira. Fins sortien a caminar els que no havien caminat mai. Una mica més endavant ja van permetre d'obrir les terrasses dels bars: es va acabar l'allau humana de les 8 del vespre. El problema es va traslladar als bars.

L'activitat de muntanya s'ha vist enormement alterada. Els grups que sortien habitualment, si eren nombrosos, s'han trencat i s'han dispersat. Els excursionistes hem fet el que hem pogut. Del que síestic segur és que caminant per l'aire lliure és difícil contagiar-se del virus. Tanmateix la desfeta ha estat general.

Així és que s'ha fet alguna excursió maca durant l'estiu i para de comparar. Jo vaig passar uns dies a la vall de Benasc. Magnífics 8 dies. D'altres sé que varen anar a la Vall d'Aran, d'altres al Pirineu Oriental o a les valls de Boí o del Pallars. Però crec que l'activitat més rellevant que s'ha dut a terme durant l'any 2020, i la gent excursionista que conec em penso que l'ha practicat tothom, són les excursions i passeigs pels voltants de casa. Hem recorregut tots els camins, hem tret el cap per tots els racons,

hem descobert el Vallès dels voltants de casa. La gent ens hem agrupat en colles de 5 ó 6 persones (que era el màxim permès), hem intentat mantenir les distàncies de seguretat, quan hem agafat el cotxe ho hem fet amb les finestres obertes, la mascareta posada i amb quants més cotxes millor i la veritat és que, quan ho hem fet així, no crec que ens hàgim encomanat el virus els uns als altres. No en sé de cap cas.

Els de Granollers (i pobles veïns) hem descobert molts racons interessants del costat de casa. A alguns no hi havíem estat mai. En faig una breu relació com a botó de mostra: els camps i boscos de Marata i Corró d'Amunt, l'ermita de Sant Hilari de Cardedeu, la font del Ràdium, la serra de Llevant de Granollers, la bassa dels ànecs de La Roca, la casa i el bosc de ca l'Oriac, el Puig del Castell de Samalús, la granja de Can Pere Suquet, els camins dels Esgarrapalls del Llop a Corró d'Amunt, el torrent de Can Rovira a la tardor, la Torrassa i l'ermita de Sant Sebastià al terme de Sant Esteve del Coll, els vorals del riu Ternes a Santa Eulàlia, l'ermita de Sant Nicolau a l'Ametlla, el turó del Castell de Sant Miquel a Montornès, els oli-

**Amb els colors
meravellosos de la
tardor dels boscos de
ribera que solquen
aquestes terres
vallesanes, les postes de
sol fantàstiques a mitja
tarda al pic de l'hivern,
el mosaic de verds
dels camps de cereal a
la primavera i el groc
dels camps de la colza
que des de fa uns anys
clapegen el territori.**

Bassa dels ànecs (La Roca del Vallès). FOTO: XAVIER MOYA

verars de per sota Samalús, el bosc de Malhivern a La Garriga, l'ermita de Santa Justa a Lliçà, la serra de Cal Sabater, l'olivera mil·lenària de Can Guilla, les esglésies de Sta. Maria de Llerona o de Santa Coloma de Marató...

Què us sembla si en tenim de racons que mereixen una visita? Amb els colors meravellosos de la tardor dels boscos de ribera que solquen aquestes terres vallesanes, les postes de sol fantàstiques a mitja tarda al pic de l'hivern, el mosaic de verds dels camps de cereal a la primavera i el groc dels camps de la colza que des de fa uns anys clapegen el territori. Els finals d'algunes passejades a la llum una mica incerta de la lluna. I què me'n dieu de les olors. A la primavera: l'olor grassa i densa de la colza, el perfume de la farigola, del romaní, de l'espígol o la ginesta, el marejador perfume de l'anglesina i el

llessamí de les tanques dels jardins; a l'estiu l'aroma càlida i penetrant de la resina dels pins; a la tardor l'olor de la fullaraca descomposta, de la molsa, dels bolets, de la humitat de l'obaga del bosc; i a l'hivern l'absència quasi total de les olors naturals i per contrast l'olor del fum de la llenya cremada a les llars de foc. Si per a la vista i l'olfacte aquestes passejades han estat un regal, no podem pas ometre el regal que han estat per a l'oïda: sobretot a les matinades i capvespres de la primavera: el cant amorós, frenètic i alegre dels mil ocells que poblen camps i boscos. Cigales, grills i granotes a l'estiu (lamentablement cada vegada menys). I ens els dies ventosos de la tardor o l'hivern el frec del vent per sobre les arbredes, els teulats o les línies d'alta tensió (que tampoc en falten).

S'ha dit sempre que els mals temps porten noves oportunitats. Ara s'hi ha

donat moltes voltes a aquesta qüestió. Els qui ens agrada caminar em penso que ja l'hem trobada la nova oportunitat. Hem redescobert o simplement descobert molts llocs dels voltants de casa que, qui sap, ens haurien passat per alt en circumstàncies normals. Aquest ha estat un dels aspectes positius d'aquest any 2020 de la pandèmia. I que, de moment, continua el 2021.

PELS CAMINS DE BENASC A LA RENCLUSA, I ALS PORTS DE BENASC I DE LA PICADA

JOSEP CASTELLS GIRONÈS

Campament base de l'expedició. FOTO: FUNDACIÓ MAURÍ

Fa uns anys durant unes vacances que passarem allotjats al poble de Benasc fent excursions per aquell territori i alhora turisme pels diversos llogarets de la vall que segueix l'alta conca del riu Ésera que és tancada per la banda nord per la barrera axial pirinenca des del port de la Picada, cap a l'Est per la vall d'Aran i per l'Oest pel port de Gistaín.

Més amunt de Benasc el riu Ésera rep les aigües del riu d'Estòs que drena les muntanyes de Claravida i del massís de Posets, es remunta més al nord-est recollint les aigües de Vallhierna, Lliterola, i Remunyé fins el seu origen al pla d'Aigualluts als peus de la Maladeta.

D'aquesta vall, Benasc és la població més important, és una vila antiga, històrica i carregada de tradició, té l'església de santa Maria la major del segle XIII i grans casalots d'antigues

En tractar-se de la vall més propera a Catalunya sempre hi ha hagut una relació fraternal i amb molts vincles històrics, i també s'ha mantingut una estreta col·laboració pel que fa a la divulgació i conquesta dels principals cims de la vall, i va sorgir una bona entesa entre guies de muntanya d'aquí i d'allà.

Posem-nos bé per a la foto. FOTO: FUNDACIÓ MAURÍ

famílies. Sabem que des del segle IX formava part del Comtat de Ribagorça, del qual el monestir d'Orema al poble d'Urmella n'era el centre espiritual. També el castell de Benasc, fortificat el 1592 tingué protagonisme en la defensa de la vil·la de les incursions franceses, o també durant la guerra de Successió on com la resta de Catalunya es posà del costat Austricista.

En tractar-se de la vall més propera a Catalunya sempre hi ha hagut una relació fraternal i amb molts vincles històrics, i també s'ha mantingut una estreta col·laboració pel que fa a la divulgació i conquesta dels principals cims de la vall, i va sorgir una bona entesa entre guies de muntanya d'aquí i d'allà.

Un dia que fèiem una excursió cap el pla d'Estanys per després enfilarnos cap el Portilló de Benasc on hi ha el pas entre els cims de la Salvaguarda i de la Mina, parlem d'un pas antic i molt freqüentat antigament, durant la pujada es pot gaudir de la visió més extensa i complerta de tot el massís de la Maladeta. Era una visió d'allò més impactant pels primers pirineistes francesos que procedien de la Vall de Lluishon per l'històric Hospice de la France. Quan encara érem per baix el pla, tot sortejant els diversos corriols que miraven d'evitar els petits aiguamolls que es formen per drenar les

aigües del pla, vam trobar mig colgat pel fang i l'herba una peça metàl·lica molt rovellada de la qual solament se'n veia una part. Encuriosits per la troballa, l'acabarem de descolgar, i fou al girar-la i donar-li la volta que veiérem algunes lletres i la punta d'una sageta indicadora de direcció. Però el que més ens cridà l'atenció fou a la part inferior, amb lletres més petites un nom que sí vam identificar al moment, tot i que abreujat era clar que deia Centre Excursionista de Catalunya.

Llavors vam decidir netejar-la bé i carregar-la a la motxilla, tot i el pes considerable que tenia, ja que era prou gruixuda i feta com de la fosa del metall. Vam seguir l'excursió prevista amb normalitat i en tornar cap a casa ja faríem la recerca, l'estudi i la investigació de què es tractava.

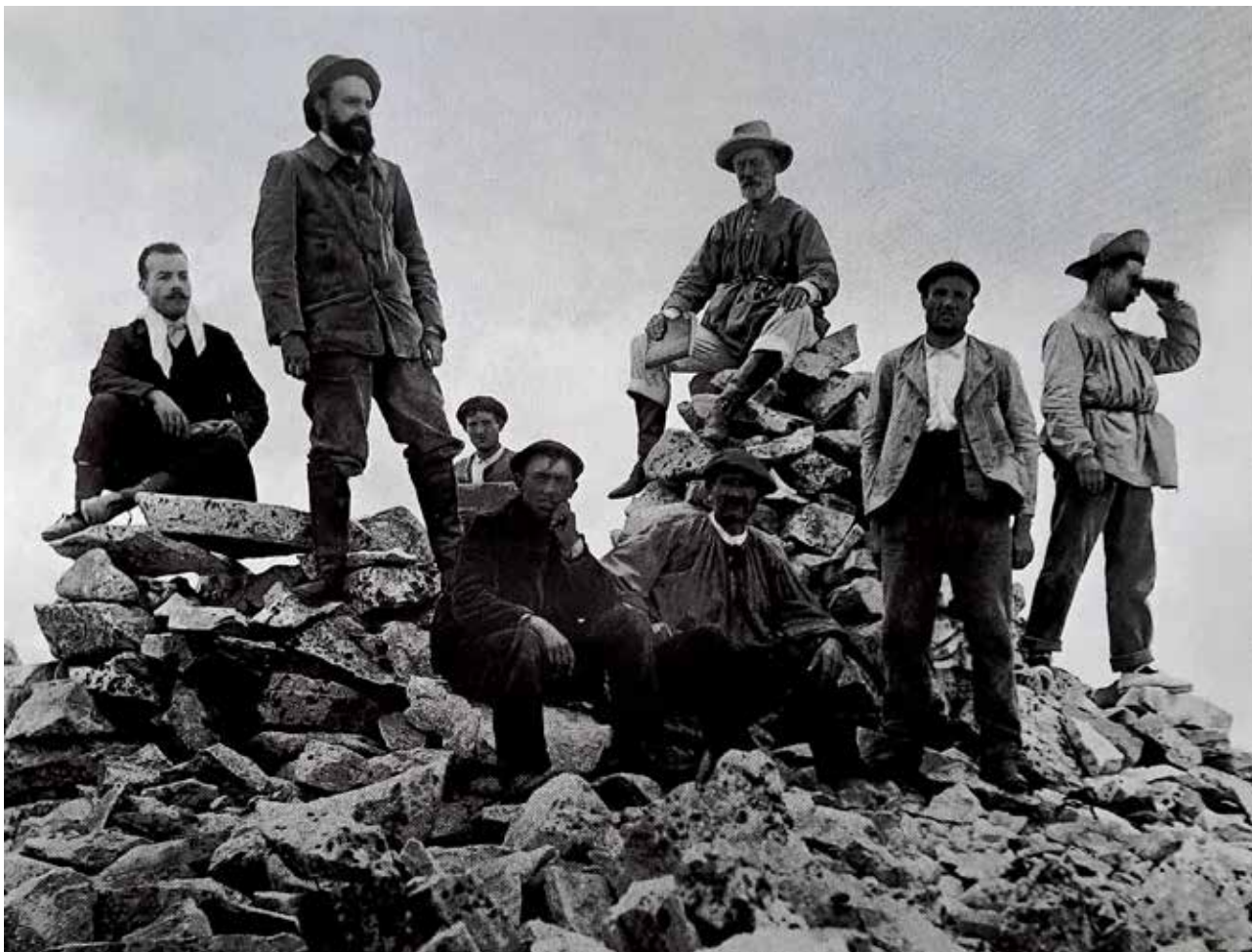
I certament ho vam trobar, és publicat amb el mateix nom que encapçala aquest article en el llibre commemoratiu que es va publicar en ocasió dels 120 anys d'història del Centre Excursionista de Catalunya (1876-1996) fou editat pel CEC el novembre de 1996 i en va fer el treball un equip de redactors i col·laboradors que foren coordinats per l'Agustí Jolis i Felisart.

Allà ens explica que va ser l'estiu de 1935 que els excursionistes de l'entitat cercaren noves activitats o miraren de revifar les que havien quedat en l'oblit.

En aquest sentit van constatar que quinze anys enrere, havien assenyalat el camí des de Setcases fins a la Portella de Mantet i al xalet de Ulldeter, gràcies a una subvenció de la Mancomunitat.

Buscàrem informació d'aquella iniciativa i, efectivament, vam trobar un primer projecte d'assenyalament dels camins de muntanya. Havia estat una proposta de la Secció d'Esports de Muntanya del CEC i la Mancomunitat aprovà l'onze de novembre de 1919 de subvencionar-ho, el primer camí escollit fou el que va de Setcases a la Portella de Mantet. Així el setembre de 1920, Lluís Estasen i Joaquim Rubió dirigiren les feines de col·locació de vint-i-tres pals de ferro amb plaques rectangulars, que indicaven els indrets i les direccions per on calia anar. També fou assenyalat el camí cap al xalet d'Ulldeter, pels plans i pels racons de Morens.

L'any 1925, la Secció d'Esports de Muntanya es dedicà a desbrossar i a marcar camins a la muntanya de Montserrat, amb la col·laboració d'excursionistes del Vallès i del Bages. I ja no es repetí cap més senyalització de camins per terres catalanes. Passats uns anys s'adonaren que des d'aleshores no s'havia fet res més d'aquell estil.

Components de l'expedició a dalt del cim de la Renclusa. FOTO: FUNDACIÓ MAURÍ

Però la guerra i les misèries de la postguerra ho engegà tot a rodar, com ja estem acostumats en aquest país amb les coses que venen de Ponent.

Per això la Secció de Muntanya empenqué a compte del Centre i a desgrat dels pocs mitjans de que disposava, la retolació del camí de Benasc al xalet de la Renclusa, i als ports de Benasc i de la Picada. S'hi col·locaren catorze pals, amb divuit plaques indicadores i vuit fletxes, de característiques semblants a les que de Setcases menaven fins al xalet d' Ulldeter i a la portella de Mantet.

Es demanà l'autorització a l'Ajuntament de Benasc, el qual no tan sols l'atorgà, sinó que posà aquella obra sota la seva protecció i contribuï en les despeses. Antonio Abadías, arrendador del xalet de la Renclusa, prengué a compte seu la resta de despeses del muntatge. Es convingué, així mateix, que els noms de lloc serien redactats d'acord amb la toponímia oficial de la comarca, per tant en castellà.

Així doncs el transitat i històric camí de cavalleries del port de Benasc quedava ben retolat per aquella iniciativa sorgida del Centre Excursionista de

Catalunya. Iniciativa que ben segur va rebre l'impuls definitiu amb el traspass de les competències del Serveis d'Obres Públiques de l'Estat cap a la Generalitat, i que de la mateixa manera que havia fet la Mancomunitat uns anys abans, pretenia impulsar una decidida acció en favor dels camins de muntanya.

Però la guerra i les misèries de la postguerra ho engegà tot a rodar, com ja estem acostumats en aquest país amb les coses que venen de Ponent. Solament certificar que aquell fragment de ferro rovellat i enfangat en mig del pla d'Estanys en realitat és una relíquia històrica d'una excel·lent proposta que no se si tindria vigència i utilitat gaires anys, però que aquí està rescatat de l'oblit, i amb el text i grafia de l'època on tot i que incomplet es pot deduir el que indicava la placa. La Renclusa-Puertos i a sota Centre Excursionista de Catalunya.

L'ÚLTIMA ESCAPADA ABANS DEL CONFINAMENT

SECCIÓ DE MUNTANYA

Al Pic de la Dona. FOTO: SECCIÓ DE MUNTANYA

La secció de muntanya va fer una escapada al pic de la Dona, el 8 de març, el dia de la dona. Vam ser un grup nombrós entre els quals hi havia alguns esquiadors. Tots vam pujar fins al pic de la Dona, en un dia que estava molt transitat. Va fer bon temps i la sortida i la convivència en grup va ser agradable.

Els que volien seguir l'activitat van allargar-se fins al Bastiments. Fet aquest cim el grup d'esquiadors es va separar i va fer la baixada per la pala del mateix cim. Els que anaven amb grampons van desfer la ruta feta. Finalment ens vam trobar tots a baix per dinar i tancar així el que sense saber-ho va ser l'última escapada abans del confinament.

g ELS GINESTERS

Sortides Ginesters 2020		
Mes	Dia	Lloc
Gener	8	Cingleres del Far
	15	Roca Corbatera
	29	Castell de Mongrí
Febrer	5	Serra de Busa
	12	Embassament de Vallfornés
	19	Quatre Camins, Can Prat
	26	Rocacorba
Març	4	Puig de l'Àliga
	11	Cap Roig
Juny	10	Cingles del Bertí
	17	Puig d'Olena-Sant Miquel del Fai
	25	Balandrau
Juliol	1	Penyes Altes del Moixeró
	8	Comanegra-Puig de les Bruixes
	15	Gra de Fajol i Petit Gra de Fajol
	22	Cambre d'Ase
Agost	5	Pla de l'Erola
	12	Pic de la Mina
	19	Taga
	26	Boixatera-Mosquetosa
Setembre	2	Pedre Picada
	16	Coma de Vaca-Camí Enginyers
	23	Cim Pla de Pujalts
	30	Cap de Verd
Octubre	7	Roca Colom- Escletxes Rotjà
	14	Cingles del Bertí
	21	Corró d'Amunt
Novembre	4	Sot del Bac
	11	Sant Hilari
	18	Puigmal
	25	Castell de Milany
Desembre	2	Puigsacalm-Pic dels Llops
	6	Puigraciós
	9	Falgars
	13	Céllecs-Roca d'en Toni
	30	La Mola- El Moncau

52a RENOVACIÓ DE LA FLAMA DE LA LLENGUA CATALANA A MONTSERRAT

JOSEP CASTELLS GIRONÈS

Imatge del quinqué. FOTO: JOSEP CASTELLS

Aquest any 2021, com tantes altres activitats, s'ha vist afectat per la covid-19 l'acte tradicional de la Renovació de la Flama a Montserrat. Malgrat tot, i per no trencar la continuïtat d'un compromís que l'Excursionisme català té des de fa tants anys en aquestes dates de febrer, també en aquesta ocasió, encara que en format més reduït, s'ha efectuat la Renovació de la Flama de la Llengua Catalana. S'ha tornat a renovar per 52a vegada i, com és tradicional, ja crema a l'atri de la basílica de la Mare de Déu de Montserrat, on es mantindrà encesa

tot l'any en la seva llàntia sota el lema "L'encengué la fe, la portà l'esforç i la manté la voluntat d'un poble".

Amb un acte restringit per les mesures sanitàries actuals amb només una vintena de participants, la flama ha estat rebuda a l'Abadia pel pare abat, Josep Maria Soler, de mans de membres de l'Agrupació Científico-Excursionista de Mataró, entitat organitzadora d'aquesta edició, amb el seu president Toni Cruanyes al capdavant, i una representació de la FEEC encapçalada pel seu president,

Jordi Merino, acompanyat d'altres membres de la junta directiva com en Josep Pérez, Carles Xavier Pons, Meritxell Soler i en Joan Huertos. Tampoc ha faltat a la cita en Jordi Mir, filòleg i gran coneixedor de la vida i obra d'en Pompeu Fabra i un dels que fa 52 anys van iniciar aquesta renovació. Enguany també hi era present el president de la Unió de Federacions Esportives de Catalunya (entitat de la qual en Fabra fou el primer president), en Gerard Esteva. Aquesta activitat vol reivindicar la persistència del català a tots el territoris de parla catalana, com a compromís amb la llengua, la cultura, l'esport i la natura, tot fent un homenatge al filòleg català Pompeu Fabra, a qui la FEEC ret homenatge any rere any des del 1969. Malauradament i a diferència d'anys anteriors, no s'ha celebrat cap acte festiu a la plaça. Esperem que en les properes edicions es pugui tornar a recuperar els actes que envolten aquesta celebració tan arrelada a casa nostra.

La flama es va encendre el passat 9 de febrer al cementiri de Prada, on reposen les restes de Fabra, a càrrec del Casal de Conflent. L'endemà va ser transportada fins al coll de la Manrella, punt que uneix les comarques del Vallespir i l'Alt Empordà i va ser transmesa a la Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya i l'ACE Mataró davant el monument a Lluís Companys, arribant a Mataró on va romandre encesa en el local social de l'entitat.

El proper 2022 la renovació de la Flama anirà a càrrec del Club Excursionista de Gràcia, que l'any vinent celebrarà els seus cent anys de vida, i aquesta ha estat traspasada al Francesc Sanahuja, membre de la comissió del centenari de l'entitat i expresident del club.

Ara però, pera tothom que no ho conegui, farem un resum del que és la

Renovació de la Flama de la Llengua Catalana:

La Renovació de la Flama de la Llengua Catalana és un esdeveniment anual amb caràcter reivindicatiu, i alhora festiu, que organitza cada any una entitat o grup d'entitats i clubs excursionistes de la FEEC.

Aquesta activitat, que s'organitza ininterrompudament des de 1970, vol refermar, any rere any, la voluntat d'un poble per mantenir ben viva la llengua catalana tot fent un homenatge a Pompeu Fabra. L'activitat consisteix a renovar anualment la simbòlica Flama de la Llengua Catalana, que crema a l'atri de la basílica de la Mare de Déu de Montserrat sota el lema: "L'encengué la fe, la portà l'esforç i la manté la voluntat d'un poble".

Assistents a l'acte. FOTO: JOSEP CASTELLS

El desembre de 2008, amb motiu del 40è aniversari de la celebració d'aquest acte, va tenir lloc a Montserrat un acte d'agraïment i reconeixement a les entitats i persones que han fet possible la Renovació de la Flama de la Llengua Catalana. Amb aquest motiu, la Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya va publicar el llibre "Quaranta anys de la flama de la llengua catalana (1968-2008)", del nostre consoci Francesc Roma i Casanovas.

Els orígens. L'excursionisme en el centenari de Pompeu Fabra

L'any 1968 s'escaigué el centenari del naixement de Pompeu Fabra. Amb aquest motiu tingueren lloc una sèrie de celebracions reivindicatives de la personalitat del nostre país, celebracions a les quals es volgué sumar l'excursionisme.

Joan Costa va deixar escrit que "quan parlàrem amb ells del nostre Campament, ens proposaren de col·laborar amb ells en l'encesa d'una flama davant la tomba del Mestre, que ells portarien més tard a Montserrat perquè fos guardada al monestir com a símbol de la nostra llengua. Quan tot estava preparat i ja havíem convidat totes les entitats excursionistes de Catalunya a participar en aquest

Campament, els fets de maig a França van fer que els nostres amics ens demanessin d'ajornar-ho". D'altra banda, tenint en compte la vinculació de Fabra amb el món excursionista i la importància que la defensa de la llengua havia tingut dins d'aquest àmbit, algunes entitats demanaren al que aleshores es deia Federació Catalana de Muntanyisme de fer-ne un acte reivindicatiu. Aquestes entitats foren el Club Excursionista de Gràcia, el Centre Excursionista Àliga de les Corts, la Unió Excursionista de Catalunya i l'Agrupació Excursionista d'Etnografia i Folklore. La seva proposta va ser acceptada per unanimitat i amb entusiasme.

En vista de la coincidència, el CEC es va afegir a aquesta darrera comissió, la qual com a iniciativa bàsica es proposà d'instituir la Flama de la Llengua Catalana, encenent-la a Prada, al peu de la tomba de Pompeu Fabra, i fer-ne la portada a Montserrat a peu per La comissió. La llàntia que es troba a l'atri del monestir en el moment d'una Renovació queda formada com es detalla a continuació. Els actes, que com s'ha vist originàriament estaven previstos per al mes de juny, es varen haver d'ajornar a causa dels fets de Maig de 1968 a l'estat veí fins als dies 12 i 13 d'octubre de 1968.

A banda de les entitats excursionistes, a Prada es trobaren també una Delegació d'Entitats Culturals Catalanes d'Europa i Amèrica, amb seu a Perpinyà, que s'havia unit al projecte en iniciar de manera individual el seu homenatge a Fabra i moltes persones que hi havien anat a títol particular. El primer dia hi hagué un foc de campament amb diferents actuacions, com la del grup de mim Els Rodamóns, de l'Agrupació Excursionista d'Etnografia i Folklore o la de la Coral de Ràdio Terrassa. Després prengueren la paraula el Dr. Pere Gabarró i Jordi Mir que —no podia ser d'altra manera— van glossar la figura de Fabra.

Al dia següent, un grup d'excursionistes anà fins a l'Ajuntament, on fou rebut pel representant del batlle. En comitiva i passant per davant de la casa en què havia viscut i mort Fabra, on dipositaren un ram de flors, el grup es dirigí al cementiri on reposa el seu cos. Davant la seva tomba, la filla Carola Fabra procedí a l'encesa d'una flama. Per qüestions de capacitat, els parlaments posteriors es feren en un espai més ampli del cementiri. Hi prengueren la paraula Pau Llenes, Pau Roure, Renat Llech Walter, Josep Miracle, Joan Alavedra, Trias i Pujol, Josep Ventosa i Francesc Martínez

Encesa del quinqué. FOTO: JOSEP CASTELLS

52a Renovació de la Flama de la Llengua Catalana

DEL 5 AL 21
DE FEBRER 2021

Agrupació Científico-
Excursionista de Mataró

Federació d'Entitats
Excursionistes de Catalunya
Federació Catalana d'Alpinisme i Escalada

Ajuntament
de Mataró

Cartell de l'acte. FOTO: JOSEP CASTELLS

Massó, que tancà l'acte en qualitat de president de la Federació. Miquel Arimany llegí una poesia dedicada a Pompeu Fabra.

Segons la premsa francesa, més d'un miler de persones assistiren a aquests actes. Després dels parlaments, la comitiva emprengué el camí de Sant Miquel de Cuixà, on quatre sacerdots, un en representació del Principat, l'altre de Mallorca, el tercer de València i el darrer del Rosselló, oficiaren una missa. Al vespre, a Perpinyà, hi hagué una audició de sardanes i un recital de danses catalanes a càrrec de diferents grups rossellonesos en honor de Carola Fabra, motiu pel qual es feu lliurament d'un ram de flors a la filla del mestre. Mentrestant, la Flama feia nit a Marialles, primera etapa del seu periple cap a Montserrat.

El diumenge següent la Flama va arribar a Montserrat després d'una setmana de viatjar per camins de muntanya en vuit etapes. Hi participaren socis i sòcies de vint-i-una entitats, amb un total de 126 portadors. Només arribar, va ser recollida pel president de la Federació Catalana de Muntanyisme, qui la va dur fins a l'interior de la basílica, on se celebrà una missa. Tot seguit hi hagué els parlaments del president de la Comissió Excursionista d'Homenatge a Pompeu Fabra i de l'abat Cassià Maria Just. Jordi Mir va ser l'encarregat d'encendre la llàntia que es troba a l'atri del monestir i que havia estat oferta en nom de tot l'excursionisme català.

Fins aquí la part històrica de l'acte simbòlic de la Renovació de la Flama, però què ens depara el futur? Aquí ens debatem en la dualitat de goig i satisfacció per la continuïtat i la fidelitat del moviment excursionista vers la Llengua Catalana i el seu "modernitzador", Pompeu Fabra. Però també ens movem amb el desig que la Renovació de la Flama no calgui fer-la cap més vegada, perquè això voldrà dir que la llengua catalana ha recuperat tota la seva normalitat i és parlada en tot el territori, sense cap restricció ni agressió.

12è SALON DU LIVRE PYRÉNÉEN

ALFONS GARCIA

Els passats dies 2 i 3 d'octubre de 2021, es va celebrar el 12è Saló del Llibre Pirinenc, a la població de Bagnères de Bigorre (Hautes Pyrénées).

El Saló del Llibre Pirinenc és esperat per la presència de llibres al voltant de la cultura dels Pirineus però igualment per les trobades al voltant de temes molt diversos: la poesia, les noves dinàmiques de les nostres valls, les dones pastores són probablement uns actius importants.

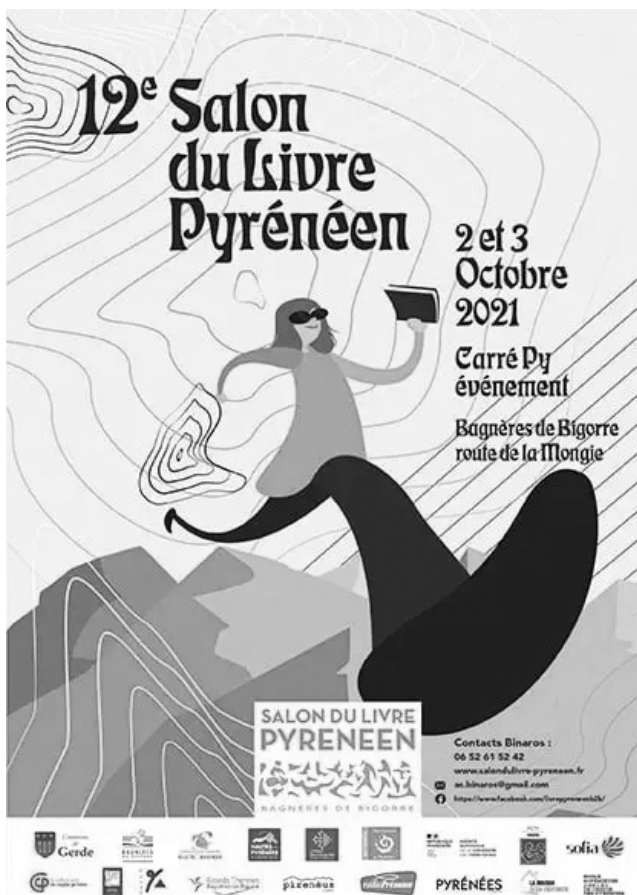
40a FIRA DEL LLIBRE DE MUNTANYA

ALFONS GARCIA

Després que l'edició del 2020 de la Fira de la Muntanya no es pogués celebrar en la forma habitual, aquest any torna en forma presencial a Vic per celebrar-ne la 40a edició, amb una gran oferta de cultura, esport, natura i lleure. Enguany, els dies 5,6 i 7 de novembre, la Fira del Llibre de Muntanya s'ha instal·lat, com de costum, al recinte Firal del Sucre.

Amb una àrea expositiva compartida amb diverses empreses relacionades amb l'esquí i l'esport, el mercat d'ocasió i el rocòdrom, a més s'ha dut a terme taules rodones, conferències, presentacions de llibres i col·loquis relacionats amb el muntanyisme i la natura. Destacarem els estands de l'Editorial Alpina, amb els seus setanta-cinc anys d'història.

Segons el Gremi d'Editors, la fira d'enguany ha estat visitada per més de 10.000 persones, la qual cosa fa que sigui la primera fira a la ciutat amb el 100% d'aforament en un recinte tancat.

12è Salon du livre.

NOTICIARI 2021

191

Imatge de la fira. FOTO: ALFONS GARCIA

TAULA RODONA-ACTE D'HOMENATGE A JOSEP ESTRADA

ALFONS GARCIA

En un acte de memòria històrica, el dijous 18 de novembre de 2021 el Centre d'Estudis de Granollers va fer un homenatge, amb motiu dels vint anys de la seva mort, a JOSEP ESTRADA i GARRIGA, amb una taula rodona celebrada a la sala d'actes del Museu de Granollers.

Isabel Roda, catedràtica d'Arqueologia de la UB, va fer un extens recorregut per la vida d'investigador del "senyor Estrada". En Jordi Pardo ens va explicar les diverses activitats

relacionades amb el Centre d'Estudis, amb el Museu de Granollers, com a cap de l'Àrea d'Arqueologia, i amb Granollers. I per acabar la taula rodona, la seva filla, Marta Estrada i Miyares, ens va fer un recordatori més íntim de la seva vida, i del gran interès que tenia per divulgar les troballes. També va fer un repàs de les seves activitats a l'Agrupació Excursionista de Granollers, tot recordant la publicació al Butlletí de l'Agrupació d'unes fitxes de les troballes arqueològiques del Vallès Oriental.

També, des de l'Agrupació, recordarem la conferència-col·loqui que va fer l'any 1978 a la Casa de Cultura de Sant Francesc, amb motiu del cinquantenari de l'Agrupació Excursionista de Granollers, sobre "l'Escut de Granollers i el de l'Agrupació", i la seva teoria de l'origen del nom de Granollers.

El Sr. Josep Estrada i Garriga, va rebre de l'Agrupació Excursionista de Granollers la Placa d'Honor de l'any 1984.

A dalt: Taula rodona Josep Estrada. FOTO: AJUNTAMENT

Josep Estrada rebent l'insignia daurada de l'entitat.

FOTO: ARXIU AEG

IN MEMORIAM

XAVIER MOYA

En aquest període ens han deixat:

El mes de gener, el nostre soci **Joan Conchillo**.

El mes d'abril, el nostre soci **José Acosta**, membre actiu del Grup de Matinals.

El 27 de juny de 2020, a l'edat de 61 anys, la nostra sòcia **Montserrat Colomina Dantí**, que practicava l'espeleologia dins del GIEG, de l'AEG. També estava vinculada al Rotary Club del Mediterrani. Des del 2015 era Procuradora dels Tribunals a Granollers.

El 13 d'octubre, a l'edat de 64 anys, ens va deixar la **Carmina Gascon Segundo**, viuda d'en Jordi Icart Castelló (expresident de l'AEG).

CARMINA GASCON

RECORDANT EL JORDI SITJÀS LORES I ALTRES MEMBRES DEL GRUP QUE TAMBÉ ENS HAN DEIXAT

LLUÏSA SALVADOR I TUSET, MONITORA DEL GRUP L'AGRUPA

El meu marit, en Jaume, i jo vam ser monitors del grup que encara ara anomenem "L'AGRUPA" i que per WhatsApp, ens continuem explicant els fets que creiem que interessin a tot el grup.

L'any 1979, la junta de l'AEG, va proposar que a l'entitat es formés la Secció d'Infants. Se'n va fer responsable la Marisol Bolsa, que havia estat monitora del grup de les Colònies de Palou, les Franqueses i Llerona. Va ser ajudada per la Teresa Madrid, la Gemma Tintó, la Mari Lucero, en Jaume Montpart i l'Anna Baylach.

La Secció d'Infants va tenir molt èxit i es van necessitar més monitors. El grup va créixer tan que es va plantejar de fer tres grups: els petits, els mitjans i els grans. L'estiu de 1981, es van

trobar una mica desbordats i ens van demanar que els ajudéssim i el Jaume i jo ens vam responsabilitzar del grup dels grans i vam pujar un grup de nois i noies fins a l'adolescència.

Ja teníem el grup format, quan els pares del Jordi Sitjàs ens van dir que els agradaria molt que el seu fill s'integrés al grup de l'AgrupA, i vam estar contents de tenir un nou membre al grup. Cada mes fèiem una excursió a la muntanya, i algunes vegades més d'una. La primera que el Jordi va venir, crec que la va recordar sempre, perquè ens ho vam passar molt bé, malgrat el mal temps.

Ens vam trobar a l'estació del Nord per agafar el tren per anar cap a Tona. Feia mal temps, plovia una mica, vam pensar que no podríem fer l'excursió prevista. El Jaume i jo com a monitors que érem vam anar cap a l'estació per si algú hi era, i solament hi vam trobar

el Jordi. Vam pensar que havíem de fer la sortida encara que plugués una mica, ell venia amb molta il·lusió. Vam agafar el tren i vam baixar a Balenyà, plovia una mica, i ja vam veure que no podríem fer el que ens havíem proposat, que era pujar al Castell de Tona. Com que la meua germana vivia en una masia de Tona, cap allà vam anar i ens ho vam passar molt bé, ja que vam dinar a la vora del foc. A la tornada ja no plovia i vam caminar cap a l'estació de Balenyà. A l'estació de Granollers ja ens esperaven els pares del Jordi.

Tenim molts bons records de totes les excursions que anàvem programant, va ser un grup molt cohesionat, si que van agafar el costum de preguntar molt aviat "quan falta", com si ja estiguessin cansats, fins i tot ho deien rient, ens ho passàvem molt bé.

El grup, actualment ens hi falten

persones molt estimades que de molt joves ens han deixat, però que sempre les recordarem.

El 26 de juny de 2021 ens va deixar el Jordi Sitjàs d'una greu malaltia quan tenia 50 anys. Però en el grup ja havíem patit altres pèrdues, totes molt sentides.

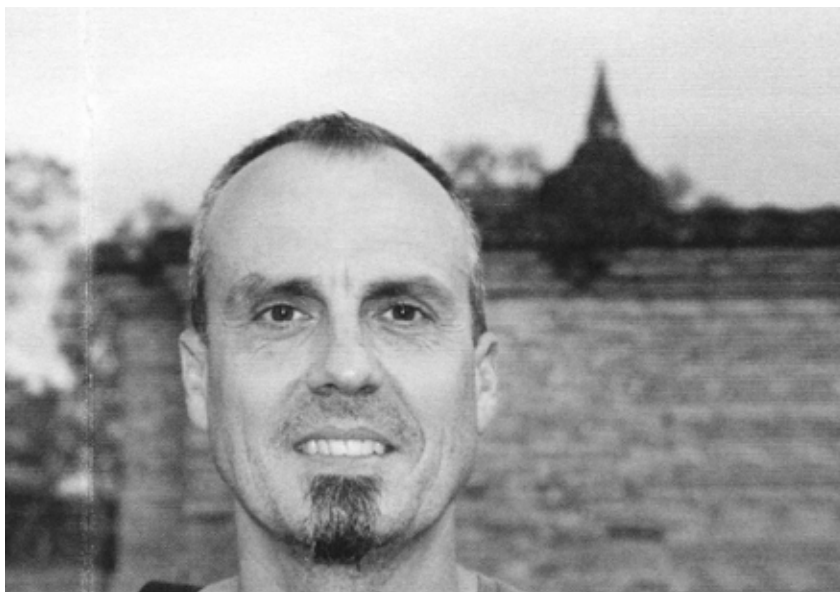
El 15 de desembre de 1992, ens va deixar a causa d'un greu accident de muntanya, la Paula Araujo, tenia 20 anys. El seu germà, el Martí, també ens va deixar el gener de 2001, per causa d'un accident de cotxe, tenia 27 anys.

El 22 d'abril de 1994, el David Villanueva, ens va deixar a causa d'un greu accident de cotxe.

Actualment quan ens trobem, ens emocionem recordant les vivències viscudes i la complicitat que hi havia en tot el grup per l'estima que ja teníem per la muntanya, l'esforç que ja tots havíem assumit que havíem de fer per quan has de fer un cim.

El Pirineu va ser un de llocs preferits quan fèiem estades d'una setmana o fins i tot més dies. Vam fer: el Moixeró, l'Aneto, el Vignemale, el Montardo, els Ports de Beseit i d'altres de més senzilles pel Montseny i per llocs més propers de la nostra comarca.

Sempre recordarem els bons moments que hem passat junts, i sí que us dic que mentre tinguem sempre presents aquests records, el record dels qui ens heu deixat el tindrem sempre present. Els de l'AGRUPA ens acomiadem, i no us diem adéu, sinó a reveure.

JORDI SITJAS LORES

Tenim molts bons records de totes les excursions que anàvem programant, va ser un grup molt cohesionat, si que van agafar el costum de preguntar molt aviat, “quan falta”, com si ja estiguessin cansats, fins i tot ho deien rient, ens ho passàvem molt bé.

Actualment quan ens trobem, ens emocionem recordant les vivències viscudes i la complicitat que hi havia en tot el grup per l'estima que ja teníem per la muntanya, l'esforç que ja tots havíem assumit que havíem de fer per quan has de fer un cim.

a ACTIVITATS

TARDORAL DE CINEMA DE MUNTANYA

MAURE LUÍS

Aquesta primavera passada, a causa de les restriccions sanitàries hagudes a conseqüència de la pandèmia de la COVID-19 no es va poder realitzar la Primavera de Cinema de Muntanya que organitza cada any l'Agrupació Excursionista conjuntament amb el Cine-Club de l'Associació Cultural, per la qual cosa s'ha hagut de traslladar a la tardor, i per això enguany l'hem anomenat Tardoral de Cinema de Muntanya. Durant aquesta, s'ha projectat, com es fa cada any a la Primavera, les pel·lícules premiades del Festival de Cinema de Muntanya de Torelló de l'any anterior. Les pel·lícules d'aquesta edició s'han projectat a la Sala d'Actes del local social de l'Agrupació Excursionista, amb una bona assistència de públic.

02/11/2021-20h.

EVEREST THE HARD WAY

Director: Pavol Barabas (52 minuts)

Eslovàquia-any 2020

A la tardor del 1988, els eslovacs Dusan Becik, Eter Bozlk i Jaroslav Jasko i Solo Jozef van afrontar una escalada en estil alpí, de la cara sud-oest de l'Everest per la ruta "The Hardway" que va ser oberta per una expedició britànica encapçalada per Chris Bonington a l'any 1975 i és considerada la ruta més difícil de l'EVEREST. Ivan Fiala, líder de l'expedició eslovaca del 1988, el mateix Chris Bonington o Peter Hebel, el primer que, juntament amb Reinold Mesner, va pujar a l'Everest sense oxigen artificial, rememoren aquella activitat avantguardista i extrema dels eslovacs, la qual va tenir un fatal desenllaç.

Els alpinistes del país de l'est, tot i les seves dificultats i privacions, sobretot de caire econòmic, per aconseguir bon material i modern, van assolir un nivell alpinístic altíssim i sovint molt millor que el dels alpinistes occidentals, molt més mediàtics i amb material més modern i sofisticat.

TARDORAL CINEMA MUNTANYA

02/11/2021 - 20H:
EVEREST THE HARD WAY (52')
Quatre escaladors eslovacs assumeixen el repte d'escalar una ruta definida per Chris Bonington.

09/11/2021 - 20H:
THE WALL OF SHADOWS (94')
Xoc de cultures, el món místic dels xerpes i la muntanya dels occidentals.

16/11/2021 - 20H:
SALTO IS THE KING (64')
El descens de les cascades més altes del món és el repte que s'han proposat un grup d'amics.

23/11/2021 - 20H:
MADE IN VOYAGE (25')
Un sistema de vida alternatiu, una aventura plena de trobades per compartir el viatge i l'esquí.

!! NOVA UBICACIÓ !!

AEG: C/Corró, 10

PREU: 4€, Socis AEG Gratuït

Cartell de la mostra de cinema. FOTO: AEG

09/11/2021-20h.

THE WALL OF SHADOWS

Director: Eliza Kabarska (94 minuts)

Polònia/Alemanya-any 2020

Els teus Déus et perdonaran els pecats comesos per amor al teu fill? Nada Sherpa i la seva dona Jomdge trenquen un tabú i s'enrolen en una expedició per escalar la cara nord del KUMBHAKARNA, una de les muntanyes més sagrades de l'Himàlaia. Ho fan per guanyar diners i pagar els estudis del seu fill que vol estudiar medicina. L'expedició esdevindrà un xoc de dues cultures, el món místic dels xerpes i la dels muntanyencs occidentals més materialistes i individualistes. Tots canviaran el procés de pujar un cim prohibit pels déus. Encara, en el dia d'avui, el cim del KUMBHAKARNA no ha estat mai escalat per la seva cara nord.

16/11/2021-20h.

SALTO IS THE KING

Director: Pavol Barabas (63 minuts)

Eslovàquia-any 2020

Rapelar les cascades més altes del món es converteix en el gran repte d'un grup d'amics eslovacs: True de Fer i Bras Magasin a l'illa Reunió, Tuguela a Sudàfrica i Salto Àngel a Veneçuela. I la més impressionant aquesta última. El grup hi va a principis del 2018, en plena època de pluges i amb grandíssimes dificultats quan el cabal del riu és molt abundant, per mirar de rapelar-lo, tal i com ho va fer un dels expedicionaris, Becko Ondrejovic, el primer home en aconseguir-ho el 1997.

Un apunt que no surt a la pel·lícula ni té res a veure amb la mateixa però que és important i que cal aclarir és el següent: El nom de "Salto Àngel" se li

va donar en honor a James C. Àngel que va ser la primer pilot que el va sobrevolar amb una avioneta però qui realment el va descobrir va ser el català nascut a Malgrat de Mar en Fèlix Cardona i Puig. Cardona ja l'havia vist a l'any 1927, en l'expedició feta juntament amb Joan Mundó. Havien instal·lat un campament a prop del riu Churún, al peu de l'Auiantepui. El topònim indígena del Salt és "Churun-Merún", o "Salt de l'Auyán". És el riu que es forma al planell de l'Auiantepui, que es precipita des del cim. En Fèlix Cardona va aixecar el croquis fotogràfic, entre el 1928 i 1931 ens successives expedicions. El mes de maig del 1937 aconseguí escalar-lo i al mes

d'agost el sobrevolava en l'avioneta de James C. Àngel i en treia fotografies. Tot i així l'Informe de la Comissió Exploradora de la Gran Sabana de 1939, batejava com a "Salto Àngel" el que hauria de ser "ChurunMerún" o "Salt Cardona".

23/11/2021-20h.

MADE IN VOYAGE

Directors: WileyKaupas i JolyShusler (25 minuts). França-any 2020

Pel·lícula amb fabuloses i impressionants imatges d'esquí extrem pel bell mig de muntanyes i paisatges hivernals amb abundantíssimes quantitats de neu. Els directors de la pel·lícula

ens diuen textualment: "Qui no ha somniat posar la seva vida en standby i emprendre una aventura on la imaginació sigui l'única que ens fixi límits". Cody i Kellyn van adaptar un vell autobús escolar per anar a buscar la neu verge dels cims de Utha. Un sistema de vida alternatiu, una aventura plena de trobades per compartir la joia del viatge i l'esquí.

Bibliografia consultada per fer la ressenya: Google i el llibre Fèlix Cardona i Puig (Mite i realitat al cor d'Amèrica del Sud) escrit per Pere Grases.

38a EXCURSIÓ POPULAR DE GRANOLLERS

XAVIER MOYA

Diumenge, 12 de desembre, a 2/4 de 9 del matí, va ser el dia que vam escollir per a la nova edició de l'Excursió Popular de Granollers, en aquest cas la 38a. Després d'un any d'aturada per la pandèmia, l'Agrupació Excursionista de Granollers reprendrà l'excursió popular, que el 2018 ja es va replantejar amb Mans Unides, i que culmina amb un esmorzar solidari.

La 38a Excursió Popular de Granollers sortirà de la plaça de la Porxada, essent aquest el mateix punt d'arribada per als caminaires, que faran un recorregut al voltant de Granollers de 15 quilòmetres. La caminada no és competitiva i és oberta a tothom. La inscripció és gratuïta, amb l'opció de pagar 5 euros per l'esmorzar solidari.

Al matí tenim un bon dia, per ser el mes de desembre. L'itinerari de la caminada enguany ens porta per la serra de Llevant, enclavada entre els municipis de Granollers i la Roca del Vallès. Sortim de la Porxada direcció Valldoríolf pel carrer de Josep Umbert i Ventura, Sector de Valldoríolf, Bosc de Can Prats, Pla de Can Catafal, Quatre Camins, Can Batzacs, Camí Ral, Sant Julià de Palou, Passeig Fluvial, Instituts i tornada a la Porxada.

Diumenge 12 de desembre de 2021

EXCURSIÓ POPULAR DE GRANOLLERS

38a edició - 15 km

Sortida: Plaça de la Porxada a 2/4 de 9 del matí

Informació:

- **Agrupació Excursionista de Granollers** - C/ Corró, 10. Dimecres i dijous de 19 a 21 h - tel. 93 860 01 47 - www.aeg.cat
- **Editorial Alpina**, Tel. 93 879 50 83 - www.editorialalpina.com

INSCRIPCIONS:

1 - Amb ESMORZAR SOLIDARI fins al dijous 9 de desembre a:

- **Agrupació Excursionista de Granollers**, Dimecres i dijous de 19 a 21 h.
- **GRA Jove**, Pl. Església, 8 - tel. 93 842 66 84 - Tardes de 16 a 19h.
- **Mans Unides**, C/ d'Annibal, 60 - tel. 93 870 62 49 - www.mansunidesvor.org

Dilluns i dimecres de 9:30 a 12:30. Ingress al compte de Mans Unides a CaixaBank: ES42 2100 0398 9902 0016 2118

2 - Sense esmorzar, Inscripció Gratuïta el mateix dia de 8 a 2/4 de 9 del matí a la Plaça de la Porxada.

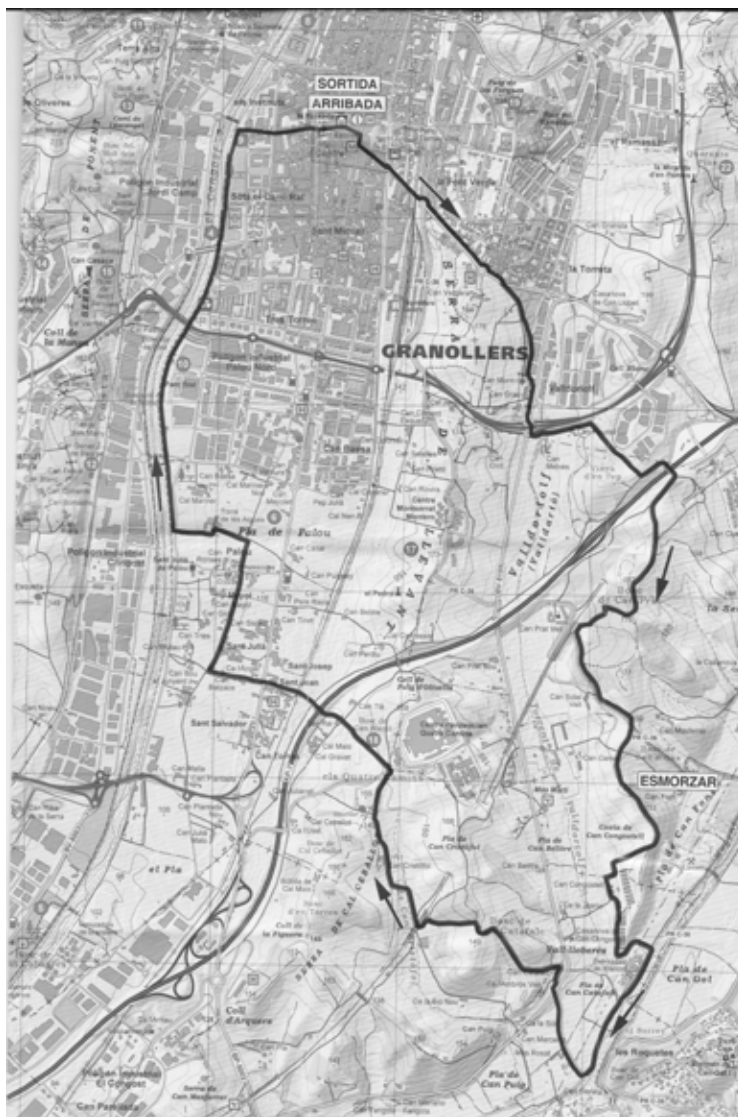
Organitza

- AEG** - Agrupació Excursionista de Granollers
- Mans Unides** - Diputació del Vallès Oriental
- EDITORIAL ALPINA**

en conveni amb

- Ajuntament de Granollers**
- amb el suport de**
- FEEC**
- Diputació Barcelona**
- TRES TORRES** - TALLER D'ARTS I CREATIVITAT
- ARDERI** - CANTIER SOCIAL

L'organització, a càrrec de l'Agrupació, ha comptat amb la col·laboració de l'Editorial Alpina, de l'Ajuntament de Granollers i de Mans Unides, que han estat els responsables de preparar l'esmorzar solidari gentilesa de les empreses col·laboradores.

Planell 38a Excursió Popular de Granollers. FOTO: AEG

FOTO: ARXIU AEG

MOSSÈN JAUME OLIVERAS, DEIXEBLE DE VERDAGUER

JOSEP CASTELLS GIRONÈS

Algú va definir Verdaguer com un rebel, encara que, un rebel passat pel seminari, un rebel amb sotana, i és cert, tenia una personalitat forta, era rude venia de pagès, i això sí, escrivia magníficament.

Verdaguer tenia diverses arestes que configuraven la seva personalitat. El poeta que abillat amb una barretina es va presentar a recollir el premi dels Jocs Florals. També hi va haver el Verdaguer servidor dels poderosos, el seu paper com almonier del Marqués de Comillas. El Verdaguer referent dels excursionistes, d'enfilarse a la Maleïda per inspirar-se i després escriure Canigó, o l'heura, per l'Excursionisme, el catalanisme i la Muntanya. També trobem el Verdaguer que desobeeix l'autoritat del bisbe, i dels poderosos, trenca amb els cercles de poder, adopta un fanatisme religiós que el porta a la pràctica d'exorcismes i espiritismes. Arribat a aquest punt els seus crítics el comencen a atacar, i li cal escriure "En defensa pròpia". Són uns textos molt crítics amb els que l'atacaven. Tant la burgesia com la cúpula eclesial no van poder fer-lo caure, ni que el poble l'abandonés.

Verdaguer va rebre tots els reconeixements fins convertir-se en l'escriptor més important i estimat del segle XIX, i un dels més importants de tots els temps. Aquest perfil resumit de la figura de Verdaguer va fer que fos una persona molt destacada per la societat catalana de l'època que li tocà de viure.

En aquest punt clau es on encaixa l'admiració i el respecte que trobem en alguns episodis de la vida de mossèn Jaume Oliveras per Verdaguer i que tot seguit anirem a desgranar. Per exemple la dèria de mossèn Oliveras per anar a fer les muntanyes Maleïdes, i la manera temerària amb que s'hi afrontà, sense calçat adient, només unes espadenyes. A més anaven sense corda, ni piolet, ni

Mossèn Oliveras amb el guia contemplant el cim. FOTO: FUNDACIÓ MAURÍ

Mossèn Oliveras amb el guia caminant per la gelera. FOTO: FUNDACIÓ MAURÍ

mapa, ni brúixola. Això va tenir lloc el 24 de juliol de 1906, es veu que a primera hora del matí, es trobaven Mn. Jaume Oliveras i el seu amic Mn. Antoni Arenes, al coll de Coronas al qual havien arribat per un esperó de roca de la vessant sud.

No sabien si l'Aneto els quedava a la dreta o a l'esquerra, i malgrat tot

tenien ganes de pujar-lo. Però també estaven amoïnats per trobar una via de pujada que evités la temuda gelera. Després de molts dubtes es decideixen per l'aresta nord-occidental, cal grimpar per grans blocs de roca, ajudant-se de mans i peus, i a les tres de la tarda són al cim de l'Aneto. En aquesta ascensió hi podem veure un clar paral·lelisme amb l'ascensió que

Mossèn Oliveras a l'entrada del refugi de la Renclusa. FOTO: FUNDACIÓ MAURÍ

protagonitza Verdaguer una vintena d'anys abans.

Recordem que fou el 22 de juliol de 1882 quan Verdaguer va assolir el cim de l'Aneto. En aquells anys el poeta va fer diverses campanyes pel Pirineu, per recollir anotacions i apunts de cara a la publicació de l'obra Canigó. Fou amb aquesta idea que anava a la Maleïda, venia de la vall d'Aran, passà pel coll de la Picada, allà es va aturar i va fer un croquis de la muntanya, poc detallat, cap anotació, sols dues paraules "neu" i a sota "Maleïda". Un dels guies, a la sola vista del massís, va decidir quedar-se a la Renclusa. L'altre guia que es deia Calbetó fou el que va acompanyar a Verdaguer. Pujaren als Portillons i entraren a la gelera, amb la tranquil·litat de la ignorància del que els esperava. Només procurant de seguir les traces d'altres guies més experimentats, tot de cop van sentir un soroll de dins la gelera, no van tenir temps d'exclamar-se que ja s'obrí una esquerda sota els peus. Calbetó més ràpid pogué saltar

i esquivar l'esquerda, però mossèn Cinto s'hi va empassar i va quedar penjat. Sortosament el guia va poder treure'l sense cap ferida més enllà de l'ensurt. Verdaguer va poder explicar-ho, i referint-se a aquell estrany soroll com de dringadera de vasos i fressa de rodes de carro. I així ho va deixar escrit en una de les estrofes del poema Canigó.

"A voltes dins ses coves de vidre sona i canta; lo viatger ou música suau sota sa planta; ¡ai d'ell! Si no fa al càntic de la sirena la sort, lo pont de neu se trenca que amaga la gelera i és la clivella on veure-la somia, una rodera del carro de la mort."

Pensava en això quan vaig assistir a la presentació de la pel·lícula Maleïda 1882 al cinema Alhambra de la Garriga el passat diumenge 1 de desembre de 2019, és un bon documental sobre l'aventura de Verdaguer a l'Aneto, amb la presència de l'autor del llibre, Bernat Gasull i el director de la pel·lícula Albert Naudin. En aquella presentació hom podia pensar que la

vivència de Verdaguer era la mateixa que relata mossèn Oliveras en el seu llibre El llamp de la Maleïda de 1917, i així es va veure en el debat posterior de la projecció. En el qual algunes preguntes adreçades als autors, van posar en evidència aquesta confusió. Aquestes confusions les va aclarir Bernat Gasull, ja que a part de deixar clar els objectius i les preocupacions de Verdaguer i Oliveras, posà en context el convenciment que hi havia a finals del segle XIX de que l'Aneto era un cim català situat a Catalunya. Aquesta confusió es manté fins els anys trenta del segle XX. Aquesta creença la veiem ratificada en diversos escrits que alguns dels ascensionistes deixen escrit en el llibre de registre que hi havia dalt del cim i que custodiava el casino de Luishon. A més Gasull també va explicar que la Pica d'Estats, avui tan reconeguda, no és més que el nom adaptat del francès del cim conegut al Pallars com a Pui de Sotllo i no apareix ni tan sols al mapa del Pirineu de la primera edició del Canigó de 1886.

I continuem amb el text del llibre de Bernat Gasull “...Soc al cim de l’Aneto i no puc llegir la placa amb els versos que Juli Soler Santaló i Mn. Jaume Oliveras volien que hi hagués aquí dalt, els versos de l’obra Canigó. En els quals Verdaguer fa referència al Pont de Mahoma com a pas previ per accedir al Paradís.”

I es que Juli Soler Santaló era també un apassionat de Verdaguer i de l’obra Canigó, i en el seu testament va deixar escrites tres peticions. La primera que en el coll de Coronas es construís un petit refugi d’emergència per els casos de mal temps, que fos excavat a les roques del coll, a més de tres mil metres. La segona petició fou que es col·loques un llibre de registre al cim de l’Aneto que portes l’escut del Centre Excursionista de Catalunya i que en la coberta figurés la Gloriosa senyera de l’Excursionisme català, que havia de substituir el llibre que hi havia del Casino de Luishon. I la tercera petició era que es col·loqués al cim de la Maleïda una placa en memòria de mossèn Cinto Verdaguer i del seu grandios poema Canigó. Aquella placa havia de ser el modest pagament del gran deute que l’Excursionisme català te amb el seu excels company, glòria de la nostra pa-

tria i cantor de les muntanyes Maleïdes. I cal dir que aquesta placa es va fer, fou obra de Josep Maria Pericas, i s’havia de col·locar al cim de l’Aneto, fent servir el cim més alt per aixecar al poeta un monument que toqui els núvols, fins i tot es publicà una versió multilingüe dels versos de Canigó, per finançar el cost de la placa. En aquesta publicació mossèn Jaume Oliveras va escriure el Prefaci, “...allà ens diu que es vol fer un homenatge a Verdaguer, o millor dit que fos la muntanya que el poeta glossà de forma tan sublim, la que donés el crit de glòria al seu cantor més excels. D’ara en endavant la muntanya ja no serà maleïda, sinó que la seva falda serà un tron a la Reina del cel, i la muntanya tota serà l’altíssim monument al més gran poeta català...”

Per aquest text sabem de l’admiració de Oliveras per Verdaguer. “...Perquè jo aquesta muntanya la conec per mossèn Cinto, per ell hi anàrem dos enamorats de la natura, tots sols, la primera volta, i pelegrinant a peu, anàvem demanant d’ella. La majoria, no sabien de què els parlàvem.”

“Verdaguer també parlava de la seva experiència personal. Va intentar fer l’ascensió amb un pastor de Viella, de sobte la neu es badà sota els seus peus, gràcies als reflexes del

seu acompanyant, no fou engolit per la gelera. Jo sols volia dir-vos que he volgut destriar d’entre els tresors de Canigó, aquest brillant tan pur. I tot a major Glòria del nostre poeta, fent servir el cim per aixecar un monument tan alt que toqui als núvols, i escampi arreu el seu nom gloriós. “ Però mai no es va arribar a col·locar la placa al cim, després de la desgràcia de l’accident ocorregut el 27 de juliol de 1916, que mossèn Oliveras tan bé relata al seu llibre “Els Llamps de la Maleïda” es va obrir el refugi de la Renclusa sense cap acte inaugural, i la placa va quedar arraconada dins l’edifici.

Gasull parlà de que l’havia anat a buscar a l’actual refugi de la Renclusa, amb totes les reformes i ampliacions que s’hi ha fet, i si, hi és, a l’entrada, penjada a la paret, des ubicada, tot esperant d’enlairar-se algun dia fins el cim de la Maleïda. Però ho veig difícil, malauradament no se si mai es complirà el desig de Juli Soler Santaló i de mossèn Jaume Oliveras de col·locar de manera definitiva la placa al cim de l’Aneto, allà on sí que tindria raó de ser.

ALTA RUTA DEL CADÍ

JOAN MUNDET BELLAVISTA

**MOIXERÓ - LA TOSSA - CADÍ - PEDRAFORCA.
DE L’1 AL 7 DE JULIOL DE 2021.**

1r dia.

REFUGI DELS VENTS DEL CADÍ (VEÏNAT DE L’HOSTALET-BAGÀ) - PONT DEL BULLIDOR - BULLIDOR DE LA LLET - ESTRET D’ESCRIU - REFUGI SANT JORDI

Sortim de bon matí de casa per fer el viatge en cotxe fins a Bagà i fins el punt de sortida de la magnífica travessa que ens hem plantejat fer aquests dies. Qui ens havia dir que acabaríem fent la reserva dels refugis per fer aquesta travessa a través d’una agència (Alta Ruta)! Actualment però, sempre solen estar plens i són precisament les agències qui els omplen. Quan arribem, aparcuem els cotxes a prop del refugi dels Vents que és des d’on s’inicia la travessa i on el guarda ens fa entrega de tots els patracols que ens “calen” per la travessa (un cercador, etc.). Allà mateix ens regalen una samarreta i una cantimplora amb el dibuix de la travessa. Quan ha acabat tot el “protocol de recepció” comencem a caminar per un camí ben bonic al costat del torrent del Forat que tot i la sequera, encara hi baixa prou aigua. En un punt, un rètol ens indica que, ens uns

El Moixeró des de les muntanyes de Gisclareny. FOTO: MARISOL BOLSA

Ens llevem per anar a esmorzar i...Ostres!. A través dels vidres de les finestres podem veure, centenars d'isards -sí! Centenars d'isards- que estan pasturant tranquil·lament ben bé just davant nostre! Quina passada! No s'espanten perquè no ens veuen. No havíem vist mai una cosa així!

metres a la nostra dreta, hi ha el salt del Bullidor de la Llet. Realment val la pena desviar-se per anar a veure'!! L'aigua del torrent surt principalment per dos forats del mig d'una paret. Realment és ben espectacular i bonic. Tornem al camí i seguim torrent amunt per, entre bosc, fins que passem per l'estret d'Escriu, la font Gran d'Escriu i la font del Faig ja a tocar del refugi Sant Jordi de la FEEC. Quan hi arribem, ens conviden a una cervesa i a uns tallets d'embotit (va amb el pack de la travessa). El refugi està situat a sota el coll de Pendís i en un racó cobert de bosc i molt bonic. Passem una agradable tarda pel voltant del refugi on hi coincidim també amb un xicot de Pamplona, però que viu a Madrid, que fa la mateixa travessa que nosaltres i amb qui ens anirem trobant cada dia. Els guardes són molt atents i molt bons cuiners.

2n dia.

REFUGI SANT JORDI (FEEC)-LA JAÇA-COLL D'ESCRIU-GRÈIXER-EL PORTARRÓ-COLLET DE FILOMENA-MILLARES-COLLET DE LA FERRE-RIA-COLLET DE MODÓ-REFUGI DE REBOST (UEC)-PLAN DE BAGÀ-COLLADA DE COMAFLORIU-CAP DEL SERRAT GRAN (2402 m.)-COLLADA BAIXA-PUIG DE COLLADABELLA (2436 m.)-LA TOSSA D'ALP (REFUGI NIU DE L'ÀLIGA) (2537 m.)

L'etapa d'avui és la més llarga i la de més desnivell però també és molt bonica i variada. Sortim del refugi Sant Jordi després d'esmorzar i comencem primer el llarg descens pel bosc fins a Grèixer que és un llogarret ben bonic al bell mig d'un entorn de gran bellesa. Passat Grèixer trobem la carretera de coll de Pal la qual travessarem i comencem la llarga però molt agradable pujada, per entre bosc i prats, fins el refugi del Rebost. En una taula a fora, conversant amb el guarda i davant d'una bona i àmplia panoràmica, ens mengem, molt de gust, una truita amb pa amb tomàquet que ens prepara el guarda i així refer forces per l'encara llarga pujada que ens resta fins a dalt la Tossa d'Alp i el Niu d'Àligues on passarem aquesta propera nit. De mica en mica, anem sortint del bosc i finalment per

prats i roca, arribem dalt de la Tossa. No cal dir que la panoràmica des d'aquí dalt és immillorable i molt àmplia a 360 graus. Ens presentem als guardes i, tot seguit, ens serveixen el refresc previst per l'organització a cada refugi. Hi som nosaltres sols i el xicot de Pamplona. Una passada! Passem la resta del dia fent vida contemplativa pels voltants del refugi fins a l'hora de sopar. Un privilegi estar aquí dalt a la tarda i al capvespre.

3r dia.

TOSSA D'ALP (REFUGI NIU D'ÀLIGA)-COLL DE JOU-COLL DE LES SUQUETES-COLLET DE LA GUILLA-PENYES ALTES (2276 mts.)-COLL DEL RASET-PUIG CUBELL (2092 mts.)-SERRAT DE MOIXERÓ (2091 mts.)-COLL DE MOIXERÓ-COLL DEL DENTAL-REFUGI SANT JORDI (FEEC)

Ens llevem per anar a esmorzar i...Ostres!. A través dels vidres de les finestres podem veure, centenars d'isards -sí! Centenars d'isards- que estan pasturant tranquil·lament ben bé just davant nostre! Quina passada! No s'espanten perquè no ens veuen. No havíem vist mai una cosa així!

Esmorzem i, tot seguit, comencem a davallar per la panoràmica carena, a cavall del Berguedà i de La Cerdanya, cap a coll de Jou, un dels passos més baixos entre les dues comarques esmentades, tot plegat molt bonic i espectacular. Una paradeta al coll i seguim pel fil de la carena per tota la serra del Moixeró fins a dalt dels cims de Penyes Altes i del Serrat de Moixeró. Bonic contrast entre els prats de la part de dalt de la carena amb les parets que cauen a plom. El camí flanqueja una mica pels prats esmentats però a nosaltres ens fa patxoca seguir ben bé per la carena i així ho fem bo i aprofitant la bona visibilitat i el bon temps d'aquests dies. Quan arribem al coll del Moixeró deixem, ara sí, la carena i davallam pel bosc cap el coll Dental i el refugi Sant Jordi en el qual hi passarem una segona nit. Quan hi arribem, ens trobem (sorpresa) amb tota la plana major de la FEEC que, durant el matí, han celebrat el 60è aniversari del refugi. Ara la festa ja s'ha acabat però encara som a temps de menjar, encara que ja ben freda, una botifarra i pa amb tomàquet que els ha sobrat del dinar. Tot això a la salut de la FEEC. Compartim la taula amb el músic i cantant que ha actuat a la festa i que encara no havia pogut dinar, amb qui tenim una conversa prou interessant sobre el poder dels mitjans de comunicació, la Covid, etc. Passem la resta de la tarda passejant i descansant entre el refugi i la font del Faig fins a l'hora de sopar. No cal dir que ha estat un altre dia complert i fantàstic.

4t dia.

REFUGI SANT JORDI (FEEC)-COLL DE PENDÍS-COLL DE VIMBOCA-COLL DE LA MOIXA-SERRA DE LA MOIXA-COLLET DE LES VAQUES-PAS DEL BOU-COLL DE TANCALAPORTA-COMABONA (2554 mts.)-COLLET DE COMABONA-AGUILÓ (2526 mts.)-PAS DELS GOSOLANS-REFUGI DE PRAT D'AGUILÓ (FEEC)

Sortim altra vegada d'aquest refugi però avui no ho fem de baixada com l'altre dia sinó per pujar cap el coll de Pendís, a sobre mateix del refugi, per agafar, ben aviat, la llarga però panoràmica i ben bonica carena de la serra de La Moixa. Fins ara teníem força boira baixa però, per sort, a mesura que anem pujant, es va esvaïnt i la panoràmica se'ns va ampliant cada vegada més. Passat el coll de Les Vaques continuem per la carena i, de mica en mica, ens anem endinsant al Cadí pel coll de Tancalaporta. Ja la boira s'ha esvaït del tot i anem pujant fins que arribem a les esplanades de dalt i al cim del Comabona. Podem veure el Pedraforca ben bé al davant, un bon tros del Cadí, els bonics prats de Prat d'Aguiló a sota mateix, la Cerdanya, el Berguedà...Sense pressa i gaudint de l'entorn, arribem al Pas dels Gosolans (un altre important i antic pas del Berguedà a la Cerdanya) i des d'aquest punt, deixem la carena per baixar cap a la cara nord i al refugi de Prat d'Aguiló situat en un indret molt agradable i de gran bellesa sota les parets nord del Cadí. Quan hi arribem, com sempre, després d'haver-nos presentat al guarda ens asseiem a la panoràmica terrassa

Ja la boira s'ha esvaït del tot i anem pujant fins que arribem a les esplanades de dalt i al cim del Comabona. Podem veure el Pedraforca ben bé al davant, un bon tros del Cadí, els bonics prats de Prat d'Aguiló a sota mateix, la Cerdanya, el Berguedà...Sense pressa i gaudint de l'entorn, arribem al Pas dels Gosolans...

del refugi prenent-nos la cervesa que ens brinda l'organització de la travessa. Passem la tarda passejant pel prat, enfilant-nos a un turonet que hi ha al darrera del refugi des del qual hi ha una bona panoràmica cap al Pirineu Central i des d'on contemplem també una magnífica posta de sol. Quan és l'hora, a sopar i a dormir.

5è dia.

REFUGI DE PRAT D'AGUILÓ (FEEC)-PAS DELS GOSOLANS-PIC LLOBATERES (2458 m.)-PAS DE LA ROCA PLANA-PIC DE MIGDIA (2446 m.)-PIC DE COSTA CABIROLERA o ROCA PUNXENTA (2605 m.)-CORTAL DELS CORTILS-ELS CORTILS-PRAT LLONG-PRAT SOCARRAT-PRAT TEIXONES-COLL DE BASSOTES-EL COLLELL-FONT DE LA ROCA-LA PORTELLA-CAP DE LA PORTELLA-COLL DE FONT TERRERS-BUSTUROLS-GÓSOL-MOLÍ DE GÓSOL

Sortim una mica més tard del que voldríem perquè, en el refugi, no donen l'esmorzar fins a 2/4 de 8. No ens hi amoïnem massa perquè la previsió d'avui també és molt bona però som del parer que, al mes de juliol és massa tard per sortir, sobretot si hi hagués previsió de tempestes cap a migdia -tarda. Poc a poc, tornem a enfilar-nos al Pas dels Gosolans i en comptes de seguir l'itinerari establert per l'agència, pels prats de més avall, nosaltres anem resseguint la carena fins el pic del Migdia. Allà deixem la carena i baixem a la coma de sota mateix del Costa Cabirolera perquè és més fàcil. Una tartera de pedra molt fina i força dreta, ens mena a la carena i, tot seguit, a dalt del cim del Costa Cabirolera. Uns minuts a dalt gaudint del cim i de la panoràmica i baixem altra vegada per la pedrera que hem pujat i tornant enrere per més avall i paral·lels a la carena per la qual hem vingut, anem fins al cortical dels Cortils. Una barraca de pastors situada en un raconet molt bonic. Dinem al costat de la barraca en la qual vam dormir-hi no fa pas massa anys. Després de dinar, de reposar una mica i de gaudir una mica de tot plegat, enfilem la pujada cap a la carena de la serra Pedregosa per baixar ja cap el cantó sud del Cadí amb el "Pedra" i la serra del Verd al davant. Quan som al coll de Les Bassotes seguim baixant fins a Gósol fent una parada, abans, a la font de La Roca (realment surt de la roca) de la qual hi surt un bon raig malgrat la sequera. Travessem el poble de Gósol i després de passar el restaurant de Can Francisco, acabem de baixar al Molí de Gósol que és on passarem aquesta nit. El guarda no és massa parlador però és molt correcte i atent. Ens serveix les cerveses de rigor i no ens posa cap pega quan li demanem si podem sopar i esmorzar més d'hora del que ell té estipulat. És un artista força polivalent, que fa ceràmica i escultures entre altres coses. L'alberg està ben cuidat i polit i amb tot una decoració especial. Hi estem gairebé sols. El lloc és ombrívol i força acollidor. Passem la tarda rentant alguna peça de roba i fent tertúlia al jardí i això ben acompanyats d'unes quantes gallines i el gall que ronden per allà picant les engrunes que ens cauen al terra mentre piquem una mica de formatge del que l'organització ens han donat amb el lot de "productes de la terra" ahir en el refugi de Prat d'Aguiló. Sopem tot sols amb el xicot de Pamplona amb el qual solem sortir, cada dia, a la mateixa hora però ell va més de pressa i s'avança.

6è dia.

MOLÍ DE GÓSOL-GÓSOL-TORRE DEL CAMPET-PRAT DE LA TOSSA-COLL DE PRADELL-TARTERA DE GÓSOL-L'ENFORCADURA-POLLEGÓ SUPERIOR (2506 m.)-CIM DEL CALDERER (2505 m.)TARTERA DEL PEDRAFORCA o DE SALDES-EL TARTER-REFUGI LLUÍS ESTASEN (FEEC).

Com sempre, després d'esmorzar, sortim d'hora i tornem a Gósol i a l'entrada del poble i passat el restaurant Can Francisco, agafem un camí que comença entre dues parets de pedra seca i que ja està encarat cap el Pedraforca. Com que estem pujant per la cara oest, ens permet anar, fins que ja som molt amunt,

Fa patxoca el Pollegó Superior des d'aquest cim! Poc a poc, comencem a davallar també cap a l'Enforcadura i tot seguit, cal baixar per la tartera del Pedraforca la qual està en molt mal estat i molt delicada.

per l'ombra. Ben aviat el pendent es va adreçant pel mig del bosc fins que arribem al coll Pradell on ja se'ns acaba el bosc. Ara, també amunt bo i seguint el trepig i les marques de PR que anem seguint des de baix i que ara pugen per la tartera fins que, poc a poc, arribem a l'Enforcadura. Un petit descans i per la canal que surt de dalt de tot de l'Enforcadura a l'esquerra, acabem de pujar, amb una grimpadeta molt fàcil, fins el cim del Pollegó Superior. Uns minuts a dalt per reposar i gaudir del cim i també amb el Javier de Pamplona, decidim anar fins el cim del Calderer abans de tirar avall. Hi ha unes cadenes que ajuden en algun tram però, fa uns quants anys, l'havíem pujat sense problemes i ara que en tenim uns quants més d'anys, ja veiem que no és el mateix. Fa patxoca el Pollegó Superior des d'aquest cim! Poc a poc, comencem a davallar també cap a l'Enforcadura i tot seguit, cal baixar per la tartera del Pedraforca la qual està en molt mal estat i molt delicada. Està super-erosionada a causa, entre moltes altres coses (pluges, etc.) dels milers d'excursionistes que l'havíem baixat, tot corrent, trepitjant una grava de pedretes que hem anat tirant avall entre tots que facilitava la baixada. Ara ho han intentat arreglar posant-t'hi unes fustes traveseres per evitar la forta erosió però em sembla que hi ha ben poca cosa a fer. Molt a poc a poc, anem davallant fins que ens desviem cap el Tarter i finalment arribem al refugi Lluís Estasen situat també en un indret magnífic a sota les impressionants parets de la cara nord del Pedraforca. Com sempre, ens presentem al guarda el qual ens sella el paper i ens ofereix la beguda estipulada. Passem la tarda descansant i passejant pel voltants del refugi en el qual també hi estem ben sols. Mentre sopem conversem amb el guarda sobre els refugis, escalades i sobre altres activitats que també practica (lluïtes japoneses, etc).

7è dia. Refugi Estasen (FEEC) - Coll de la Cabana - Mirador del Gresolet - Font del Pare Miquel - Serrat del Campàs - Saldes - La Creueta - Molí de la Teularia - Estret de Llúria - Font de Can Coll Curt - Marrades de Llúria - Collada de Llúria - Cal Tasconet (Gisclareny) - Coll de la Bena - Cal Misèria - Niudecorb - L'Escriga de Dalt - Camps de l'Escriga - L'Escriga - Serrat de la Masquereta - El Puig Ede La Baga - Sant Martí del Puig - Font del Violí - Refugi Vents del Cadí (Veïnat de l'Hospital).

Avui és el darrer dia d'aquesta variada, interessant i bonica travessa. Després d'esmorzar i d'acomiar-nos del guarda, iniciem el nostre camí d'avui davallant pel bosc cap el mirador del Gresolet que és allà mateix i, després de travessar la carretera, seguim la nostra davallada cap al poble de Saldes. Travessem el poble i continuem, fins a l'entrada de l'Estret de Llúria però gairebé no hi entrem perquè, tot seguit, un corriol s'enfila fort a mà dreta fent moltes ziga-zagues la qual cosa fa que la pujada, tot i que llarga, sigui més còmoda. Poc a poc arribem a la collada de Llúria i, ben aviat, tot baixant una mica, trobem el barri de cases de Cal Tasconet que pertany a Gisclareny. El lloc és ben bonic. Pugem al coll de la Bena que és on hi ha la pista que va a Gisclareny i quan passem pel costat de La Casa Nova, els de la casa, ens veuen dubtar i ens indiquen que sí que ens hem d'acostar a l'entrada de casa seva per continuar el camí cap a l'Escriga de Dalt on ens diuen que cal que hi fem una paradeta perquè té una vista fantàstica la qual cosa és veritat. Des d'allà veiem el poblet i l'església de Gisclareny al fons, el Pedraforca, Ensija, etc. Ara ja de mica en mica anem tancant la volta i acabant de baixar cap el refugi Vents del Cadí del qual vàrem partir el primer dia. Abans però, un petit i darrer esforç, i ens enfilem a l'ermita de Sant Martí del Puig del segle X situada dalt d'un turonet. Ara sí! Arribem al refugi i després de presentar-nos al guarda i tornar-li el localitzador que ens van assignar, ens preparen la paella d'arròs que ens van prometre. S'està molt bé en aquell pati i la paella és molt bona i entra molt bé. Així, d'aquesta senzilla, simpàtica i distesa manera, acaben aquests fantàstics i espectaculars dies de tresc per aquestes boniques muntanyes que ja coneixíem una mica però ara encara més.

Hem compartit aquests dies de muntanya: Josep Gargallo, Marisol Bolsa, Josep-Miquel Melero, Manoli Ruiz i Joan Mundet

VIA DE LA PLATA EN BICICLETA DE MUNTANYA

JOAN MUNDET BELLAVISTA

SEVILLA - ZAFRA - MÈRIDA - CÀCERES - SALAMANCA - ZAMORA - BENAVENTE - ASTORGA - LEON

Del 24 de setembre al 8 d'octubre de 2019

Alguns de la colla amb la que, des de ja fa molts anys, solem sortir a fer voltes en bicicleta de muntanya havíem comentat, més d'una vegada, que quan ens jubiléssim buscaríem una ruta en bicicleta, ben guapa, per fer-la pel nostre compte, ben bé als nostre aire, sense cap mena de pressa i en època de poca gent. Per fi ja ha arribat el moment i, després de mirar i preparar la ruta, el dimecres dia 25 d'octubre, amb les bicicletes desmuntades i posades en una bossa, agafem un tren de rodalies que ens deixa a l'estació de Barcelona -Sants per agafar, tot seguit, un tren AVE que ens portarà fins a Sevilla per començar demà mateix "La Via de La Plata" en bicicleta. La volem fer en bicicleta de muntanya i la major part del recorregut a través de camins i pistes de terra. No tenim fixat un dia concret de tornada ni cap punt en concret en el qual calgui arribar. La nostra voluntat és "fer camí" i que tot vagi fluint en funció de com ens anem trobant de forces, d'ànims i d'il·lusió tots plegats.

La "Via de La Plata" és realment una passada! Ciutats amb història, pobles bonics i autèntics, immenses explanades de camps de conreus (cotó, oliveres, cereals, vinyes, fruiters...), també infinites extensions de "dehesas" i "cotos de caza" amb magnífics alzinars que són majoritàriament latifundis propietat de "senyores comtesses", de "senyores marqueses", etc. dels quals lamentablement encara en queden masses per aquelles extenses i boniques terres. A l'estat espanyol ens va faltar la revolució francesa de finals del segle XVIII per fer bona neteja de tot aquest personal el qual tenim encara enquistat en l'Espanya més profunda... Això sí però, una meravella tot plegat. Els 830 quilòmetres la majoria dels quals fets per camins de terra durant dotze etapes realitzades amb tranquil·litat mentre gaudíem dels paisatges i dels indrets pels quals anàvem passant, bo i fent les aturades que calia per reposar, menjar, fer fotografies, parlar amb la gent i, al final de la jornada visitant els poble i ciutats en els quals paràvem a dormir a dormir. Menys algunes ciutats en les quals sí que volíem fer-hi nit i parada (Mèrida, Càceres, Salamanca...) en algunes ocasions, sobre la marxa i sense prèvia reserva ens aturàvem en pobles ben petits on dormíem en hostals, convents o bé en albergs de pelegrins. Modestament creiem que és d'aquesta manera ben senzilla i fàcil com palpes i t'impregnes millor dels indrets pels quals vas passant durant el teu viatge, el viatge que tu esculls. La tornada a casa la fem també amb tren AVE des de Lleó. La sensació de travessar una bona part de la península de sud a nord amb els seus canvis de paisatges i poc a poc, és fantàstica.

Les etapes amb els quals nosaltres ens varem dividir el recorregut varen ser:

1r dia. Sevilla - Camas - Santiponce (Ruïnes d'Itàlica) - Guillena - Castilblanco de Los Arroyos - El Calvario - Almadén de La Plata.
75 quilòmetres, 1003 metres desnivell.

2n dia. Almadén de La Plata - Real de La Jara - Monesterio - Fuente de Cantos - Calzadilla de Los Barros - El Raposo-Puebla de Sancho Pérez - Zafra
82 quilòmetres, 1104 metres desnivell

3r dia. Zafra - Los Santos de Maimona - Villafranca de Los

Barros - Almendralejo - Torremejía - Calamonte-Mèrida.

69'5 quilòmetres, 405 metres desnivell

4t dia. Mèrida - El Carrasclejo - Aljucen - Alcuèscar - Casas de Don Antonio - Aldea del Cano - Valdesalor - Càceres.

78 quilòmetres, 810 metres desnivell

5è dia. Càceres - Casar de Càceres - Cañaveral-Grimaldo.

54 quilòmetres, 650 metres desnivell

6è dia. Grimaldo - Holguera - Riobobos - Galisteo - Aldehuela del Jerte - Carcaboso - Caparra-Jarilla.

80'5 quilòmetres, 677 metres desnivell

7è dia. Jarilla - Aldeanueva del Camino - Baños de Montemayor - Puerto de Bejar - Cantagallo - Bejar - La Calzada de Bejar - Peromingo - Valverde de Valdelacasa - Valdelacasa - Fuenterroble de Salvatierra.

65 quilòmetres, 1259 metres desnivell

8è dia. Fuenterroble de Salvatierra - Pedrosillo de los Aires - San Pedro de Rozados - Morille - Perquerizos - Aldeatejada - Salamanca.

52 quilòmetres, 476 metres desnivell

9è dia. Salamanca - Aldeaseca de la Armuña - Castellanos de Villiquera - Calzada de Valdunciel - Centre Penitenciari de Topas - El Cubo de Tierra de Vino - Peleas de Arriba - Corrales del Vino - Villanueva de Campean - San Marcial-Entrala-Zamora.

67 quilòmetres, 400 metres de desnivell

10è dia. Zamora - Montamarta - Castrotorafe - Fontanillas de Castro - Riego del Camino - Granja de Moreuela - Santovenia - Villaveza del Agua - Barcial del Barco - Villanueva del Azoague - Benavente.

67 quilòmetres, 396 metres desnivell

11è dia. Benavente - Villabrázaro - Pobladora del Valle - Aleja del Infantado - Altobar de la Encomienda - La Nora del Río - Navianos de La vega - San Juan de Torres - La bañeza - San Mamès de la Vega - Celada - Palacios de Valduerna - Toral de Fondo - Toralino - Riego de La Vega - Celada-Astorga.

69 quilòmetres, 337 metres desnivell

12è dia. Astorga - San Justo de La Vega - Santibàñez de Valdeiglesias - Villares de Orbigo - Hospital de Orbigo - San Martín del Camino - Villadangos del Páramo - San Miguel del Camino - Valverde de La Virgen - Trobajo del Camino - León.

53 quilòmetres, 432 metres desnivell.

Total acumulat: 855 quilòmetres i 8084 metres de desnivell

Tot plegat una bona experiència i un bon viatge.

Vàrem compartir la ruta: Andreu Martínez, Juanma Fresnillo, Paco Bolsa i Joan Mundet.

**Ciutats amb història,
pobles bonics i
autèntics, immenses
explanades de camps
de conreus (cotó,
oliveres, cereals, vinyes,
fruiters...), també
infinites extensions
de “dehesas” i
“cotos de caza” amb
magnífics alzinars...**

2021 L'ANY DE LA REPRESA?

JOSEP GARGALLO I COSTA

Aquest escrit té un caire absolutament personal. Algú es preguntarà: per què el publiqués, doncs, al Butlletí de l'Agrupació? La resposta és senzilla: perquè quedi escrit que a l'any 2021 hi havia molta gent a l'Agrupació que feia activitat de muntanya. Probablement d'aquí a pocs o molts anys l'única cosa que quedarà de l'actualitat serà el que s'hagi escrit, el que s'hagi relacionat sobre un paper. Segurament que tot el que queda registrat en suports digitals també existirà, però, per si de cas, jo encara em refio més de la durabilitat del paper.

No sé si algú recorda una conferència que va fer, fa bastants anys, la Sra. Marta Estrada a l'Agrupació que es titulava "La història de l'Agrupació Excursionista a través del seu butlletí". En aquell moment algú es va estranyar que no parlés d'un tema que feia pocs anys havia estat d'actualitat. L'explicació era evident: al butlletí, d'aquell tema, no hi constava ni una línia. Com si allò no hagués succeït. Jo soc dels que pensen que el que no queda escrit, a la llarga o a la curta, és com si no hagués passat. La memòria de les persones dura el que dura, màxim una vida. Si ens agradaria que, d'aquí a pocs o molts anys, algun possible interessat en el tema pogués tenir constància que l'Agrupació l'any 2021 encara era ben viva, no deixem de fer constar les nostres activitats al butlletí. Que, malgrat no ser activitats obertes i "publicitades", són de l'Agrupació de la mateixa manera que nosaltres som de l'Agrupació.

Parlant de les excursions de l'any 2020 ja dèiem que havia estat un any molt especial, l'any més estrany que segurament tots recordem pel que fa a les sortides a muntanya, absolutament determinat per les innombrables restriccions a la mobilitat que vam haver de patir a causa de la Covid-19. El 2021 ha representat la continuïtat del 2020 però amb una diferència: els primers mesos sí que van estar marcats

encara pels confinaments municipals i comarcals, però just a l'inici de la primavera ens obren la gàbia i ja podem moure'ns per tot Catalunya. I més tard per tot l'estat i fins i tot, jugant-se-la a tenir problemes, a l'estranger. I més o menys així ha transcorregut la resta de l'any. No han faltat pas les pujades i les baixades de la incidència del virus i els conseqüents advertiments de les autoritats sanitàries que, en conseqüència i d'acord amb el criteri de cadascú, s'han traduït en més o menys mesures de prevenció i d'aïllament entre uns i altres. Però, pel que fa a sortides a la muntanya, hem pogut trampejar la situació. Grups reduïts, viatges amb el cotxe amb les finestres abaixades, refugis i hostaleria amb mitja ocupació, distàncies de seguretat, mascaretes, etc.. I hem reprès una activitat que podríem qualificar de més normal.

Per sort, i no pas poca, ja fa un parell d'anys que soc jubilat, i com que bastants dels companys habituals de sortida també ho són, això m'ha permès, ens ha permès, a part de sortir almenys un cop al mes en cap de setmana (dinàmica que seguim des de fa molts anys), poder escollir de tant en tant algun dia entre setmana que presenti bon temps, per arrodonir l'activitat.

De manera que la meua particular collita excursionista d'aquest any 2021 la puc resumir en 13 sortides per la zona del Montseny concentrades més aviat la primera meitat de l'any (quan hi havia els confinaments), algunes sortides per la zona del Bertí i la serralada Litoral, un parell de rutes pel Collsacabra i un parell d'excursions per l'Alta Garrotxa, una caminada per la Costa Brava (cala Montjoi-Norfeu) i una volta circular per les muntanyes de Rocacorba, una gran travessa per la Serra del Verd, la travessa Molló-Vilallonga de Ter, ascensió a diversos pics des de la Vall de Rialb a Andorra, una magnífica travessa de sis dies pel Prepirineu a la zona del Cadí-Moixeró-Pedraforca, diverses

excursions i ascensions a la Vall de Boí, diverses ascensions i travesses des del refugi de Gerdar a la Vall de la Bonaigua, ascensió al pic de Sotllo per Broate, ascensió i travessa al pic de Torreneules i Coma de Vaca des de Núria, magnífica volta circular per les muntanyes que separen la Vall d'Àssua de la Vall Fosca, ascensió a la serra de Milany, volta circular per Montserrat, i per cloure l'any una altra gran volta circular per l'Alta Garrotxa. També he participat en un parell d'excursions de la colla de Matinals. Més de 50 dies caminant per indrets, racons i cims del nostre territori. Com podeu veure sense sortir dels confins de Catalunya es pot gaudir d'allò més de la nostra activitat preferida. Hem estat de sort amb el temps que ha acompanyat bastant; no en va ha estat un dels anys més secs dels darrers decennis.

M'han acompanyat en alguna o varies d'aquestes excursions la Marisol Bolsa, el Joan Mundet, el Paco Bolsa, la Manoli Ruiz, el Josep Miquel Melero, el Xavier Blanché, l'Agustí Coromines, la Rosa Murtra, el Pep Vicens, l'Anna Salvador, el Joaquim Solà, la Jenny Martin, la Teresa Piella, la Glòria Moggas, en Josep Castells i un grupet de La Garriga, la Montserrat Boter, el Xavier Moya, la Dolors Riera, la Teresa Madrid i molts (més de 20) de la colla de Matinals, que em perdonaran que no els anomeni per no fer aquesta llista més llarga i feixuga.

Esperem que el proper any 2022 sigui tant o més prolífic que aquest 2021. Que ja en puguem dir l'any del retorn a la normalitat absoluta.

EL 75è ANIVERSARI DE L'EDITORIAL ALPINA

ALFONS GARCIA

Imatge de l'estant de la fira. FOTO: ALFONS GARCIA

Editorial fundada el 6 de febrer de l'any 1946, pel Senyor Salvador Llobet i Reverter, soci, fundador, i primer president de l'Agrupació Excursionista de Granollers, com a impulsor principal, i els senyors, Noel Llopis, geòleg, Josep Puchades, enginyer-cartògraf, i en Xavier Coll, tècnic en arts gràfiques, com a socis, i col·laboradors puntuals els senyors R. de Semir, R. Vinyeta, Pau Pérez, J. Escartin, Lluís Birba, i molts altres. Cal destacar que els primers mapes publicats per l'Editorial foren el de Cingles de Bertí i de Gallifa i el segon el de Sant Llorenç del Munt i Serra de l'Obac, i a partir d'aleshores dotzenes i dotzenes dels seus popularíssims mapes amb el seu llibret de color verd pels dedicats a La costa, els de color carmí pels de l'Alt Pirineu, castany pels de la Serralada Central, i la resta de color taronja, la Planimetria, corbes de nivell i coloració altimètrica, a 6 colors.

Al llarg d'aquests setanta-cinc anys d'història l'Editorial Alpina creada l'any 1946 va ser relançada el 1996, a la modernitat i als canvis tecnològics. Ha rebut diversos reconeixements, segurament un dels més antics l'any 1983 quan l'Agrupació Excursionista de Granollers li va atorga la Placa d'Honor; l'any 2006 en el marc de la festa de la Federació d'Entitats Ex-

cursionistes de Catalunya en reconeixement de la trajectòria de seixanta anys de l'Editorial, el desembre de 2014, en l'acte anual celebrat al Teatre Auditori, rep la medalla de la ciutat de Granollers, l'any 2015 en el marc de la fira del Llibre i la Muntanya Vic-Collscabra, rep el Premi Juli Soler Santaló pel mapa del Collscabra, etc. Enguany amb motiu de la 40a. Fira del Llibre de Muntanya, també hi va ser present amb un bon i ampli estant, lluint les últimes novetats sota el logo del 75è aniversari, amb el merescut reconeixement de la Fira. Darrerament, i organitzat per Biblioteques de Barcelona Institució de les Lletres Catalanes, una exposició commemorativa de l'efemèride a la Biblioteca Jaume Fuster de Barcelona, que per celebrar-ho, l'escriptor Julià Guillamon ha fet de comissari, amb una acurada edició del llibre sobre l'exposició dels 75 anys de l'Alpina, l'Editorial dels Excursionistes, mapes – literatura - paisatge

Aquests últims anys al capdavant de l'Editorial han estat en Martí Nadal com a director i en Josep Maria Musach com a tècnic- Cartògraf. Felicitats, i per molts anys.

Al llarg d'aquests setanta-cinc anys d'història l'Editorial Alpina creada l'any 1946 va ser relançada el 1996, a la modernitat i als canvis tecnològics.

LA BICICLETA DE MUNTANYA

JOSEP GARGALLO I COSTA

Quan, a finals d'any, vaig anar a renovar la tarja federativa de muntanya, em va cridar l'atenció que l'assegurança també cobreix possibles accidents en la pràctica de la bicicleta de muntanya. Això vol dir que es considera que la bicicleta de muntanya és una variant més dels esports de muntanya.

Gairebé tota la vida he practicat l'esport de la bicicleta. De fet, nascut a Barcelona, no vaig aprendre a desplaçar-me amb la bicicleta fins que no vaig venir a viure a Corró d'Avall. Tenia onze anys. Ja era "gran", molts amics havien après a anar amb bicicleta com aquell qui diu després d'aprendre a caminar. Això sí, amb la bicicleta del pare o de la mare, si és que en tenien. Res com ara que per cada edat es disposa d'una bicicleta a mida. Drets a sobre la màquina, perquè no arribàvem al "sillin", camins amunt i camins avall, vigilant amb les roderes que hi havien deixat els carros, amb els colzes i els genolls pelats n'apreníem. Ben pensat allò ja era practicar la bicicleta de muntanya. Per camins de

terra i pedres, en vaig descobrir molts entre Corró i La Garriga, i cap a Llerona i Samalús.

Després va venir la bicicleta de "carreres". Que a carrera no vaig anar a mai cap. No he tingut mai esperit competitiu jo. Com diu l'amic Julià jo m'he desplaçat en bicicleta. No he anat en bicicleta. M'he dedicat al que es coneix com cicloturisme. Fer un desplaçament amb bicicleta tot gaudint del sol, del fred, o de la calor. Del paisatge, del bosc, dels camps o del mar. De les olors i, de vegades, de les pudors. Un desplaçament relativament lent, silenciós, a base del propi esforç, un esforç físic que fa gaudir, que enganxa.

Devia ser cap a finals dels anys 80 i primers dels noranta del segle passat que es va produir el bum de la bicicleta de muntanya. Es va posar de moda. Se'n van vendre milers, centenars de milers. La majoria s'han passat els anys penjades a un balcó o arraconades a un traster o garatge. Però d'aquells milers de nous ciclistes improvisats n'hi va haver uns

quants a qui la nova modalitat de ciclisme va agradar, els va atrapar, s'hi van enganxar. I molts d'aquests encara donen voltes per camins i pistes. Estic bastant d'acord amb que es consideri la bicicleta de muntanya com un esport de muntanya. En general podem dir que es desenvolupa per l'entorn natural sigui més o menys muntanyós. És evident que la bicicleta permet desplaçar-se a una velocitat considerablement més alta que a peu. En una jornada, a peu, una marxa de 30 o 35 kilòmetres (deixem a part els corredors de fons) ja està bé. Per un excursionista fer aquesta distància en un jornal ja és una caminada considerable. I no en parlem si hi ha gaires metres de desnivell de pujada. Una marxa de 20 o 25 kilòmetres amb més de 1000 metres de desnivell ja pot representar un bon jornal. Amb bicicleta aquests paràmetres s'amplien força. I en una jornada, sense ser un ciclista professional o un gran especialista, es poden fer per muntanya entre 80 i 100 kilòmetres o fins i tot més, sempre depenent del desnivell positiu que s'hagi de superar. La gran avantatge de la bicicleta és que les

Amb bicicleta també es descobreixen racons bonics. FOTO: JOAN MUNDET

baixades surten gairebé “de franc” en quan a esforç físic important, tot i que requereixen molta atenció ja que és quan el risc d’una caiguda és més real.

Al meu modest entendre, la bicicleta de muntanya és per desplaçar-se per camins amples, per pistes. Deixeu els corriols pel mig del bosc per anar a peu. Deixeu l’alta muntanya per anar a peu. Quan els corriols fan una certa pujada, a dalt de la bicicleta són impossibles de pujar. I per baixar-los s’han de frenar tant les rodes que malmeten molt la superfície del corriol ja que arrenquen terra i pedres i acceleren molt l’erosió del terreny. Els camins carreters i les pistes, pel seu traçat, acostumen a ser molt menys pendent i permeten tant la seva ascensió com la seva davallada en condicions molt més suaus. Precisament les pistes, que anant a peu es fan més pesades (tots ho hem constatat això), amb bicicleta permeten un desplaçament prou lleuger per no fer-se monòtones i per la seva qualitat de transitables permeten que el ciclista pugui anar “badant” una mica i gaudir del paisatge proper o més llunyà.

I per camins i pistes t’estalvies un dels grans riscos de la bicicleta de carretera: els cotxes. De tant en tant ja et trobes algun cotxe, però són poquíssims i, generalment, la seva velocitat és infinitament més moderada que la dels que van per la carretera. Al final, el gran risc de la carretera és la velocitat, les presses, la impaciència que domina a molts conductors. Costa molt que la gent es centri, es llevi més d’hora si li convé, i entengui que fer imprudències a la carretera no li solucionarà la jornada. Quan es va tard, s’arriba tard, per molt que es pretengui córrer.

Aquests dos darrers anys han estat, per mi, els de la bicicleta de muntanya. Ja fa anys que tinc notícia d’algun grup nombrós de gent que surt regularment a fer voltes amb la bicicleta de muntanya. I gent que surt pel seu compte. I grupets de dos o tres. Pels camins te’ls trobes indefectiblement. Al butlletí de l’Agrupació, si no em falla la memòria, hi recordo alguna

referència d’alguna colla de gent que havia sortit a pedalar. I potser encara surten, no ho sé. Hauria de remenar els butlletins antics per trobar el que em penso. Però darrerament, aquests últims anys, no n’he vist cap escrit sobre bicicleta al butlletí. I sé que hi ha personal que surt a voltar pels camins de muntanya. Però no els deu agradar escriure, fer-ne alguna referència. Per allò que diu el Xavier Moya: ni que sigui per deixar-ne constància de cara a l’esdevenidor. Si no n’escrivim res, si algun dia un estudiós repassa els butlletins de l’AEG podrà pensar que aquesta modalitat de muntanya, sobre dues rodes, no era pas practicada per cap soci de l’Agrupació Excursionista Granollers.

Doncs bé, amb l’amic Julià Pratgines-tós (de Palou), incansable ciclista durant tota la seva vida, fundador i ex-president del Club Ciclista Granollers, hem practicat aquests dos darrers anys la bicicleta de muntanya i, a part d’innombrables voltes pels mil i un camins que tenim pels voltants de casa, cap a Corró, Llerona, l’Ametlla, Santa Eulàlia, La Roca, Cardedeu, Vilamajor etc etc., hem gaudit fent algunes travesses i voltes ja més considerables. Per exemple:

La travessa Sant Quirze de Besora-Girona passant pel Cabrerès.

La travessa Vic- Girona travessant les Guillerries per Sau, Bancells i Osor.

La travessa Centelles, Puigsagordi, Sant Quirze de Safaja, pla de la Garga, Puiggraciós i Granollers.

La volta Vic-Sau-Rupit-Tavertet i Manlleu. La travessa Ripoll, Sant Joan de les Abadesses, Llaers, Santa Maria de Besora i Sant Quirze de B.

La via verda Girona-Olot i tornar a Girona.

La via verda Girona- Sant Feliu de Guixols i tornar a Girona.

La travessa Girona, muntanya dels Àngels, les Gavarres fins a Puig d’Arques, davallada Santa Cristina i retorn a Girona.

La travessa Hostalric, Tordera, Montnegre, el Corredor, el Coll i fins a Granollers.

La travessa Centelles, Puigsagordi, Collsuspina, Castellterçol, Gallifa, Sant Feliu, Bigues i Granollers.

La Via Verda des de La Puebla de Híjar fins la barra del Trabucador al Delta de l’Ebre. Un conjunt de quatre voltes circulars per les muntanyes que envolten Organyà a l’Alt Urgell.

Com podeu suposar moltes d’aquestes voltes i travesses s’han fet aprofitant el desplaçament amb ferrocarril que permet d’una forma més o menys còmoda el transport de la bicicleta.

Per nosaltres aquesta activitat no ha representat mai cap repte esportiu. Ha estat una manera senzilla de gaudir de l’entorn, de la natura, de conèixer nous racons dels que el nostre país n’és ple, de cultivar la companyonia, de llargues converses, i potser, fins i tot, de fer salut.

Ens ha acompanyat algun cop el Joan Mundet, un altre excursionista i ciclista impertèrrit i que intenta ser a totes les mogudes aquestes estil. No cal dir que si algú està interessat en que li donem informació sobre aquestes activitats, només li cal demanar el nostre contacte a l’AEG que segur li facilitaran i nosaltres estarem molt contents de poder informar-lo tant bé com sapiguem.

TAMBÉ A LA MUNTANYA ELS TEMPS ESTAN CANVIANT

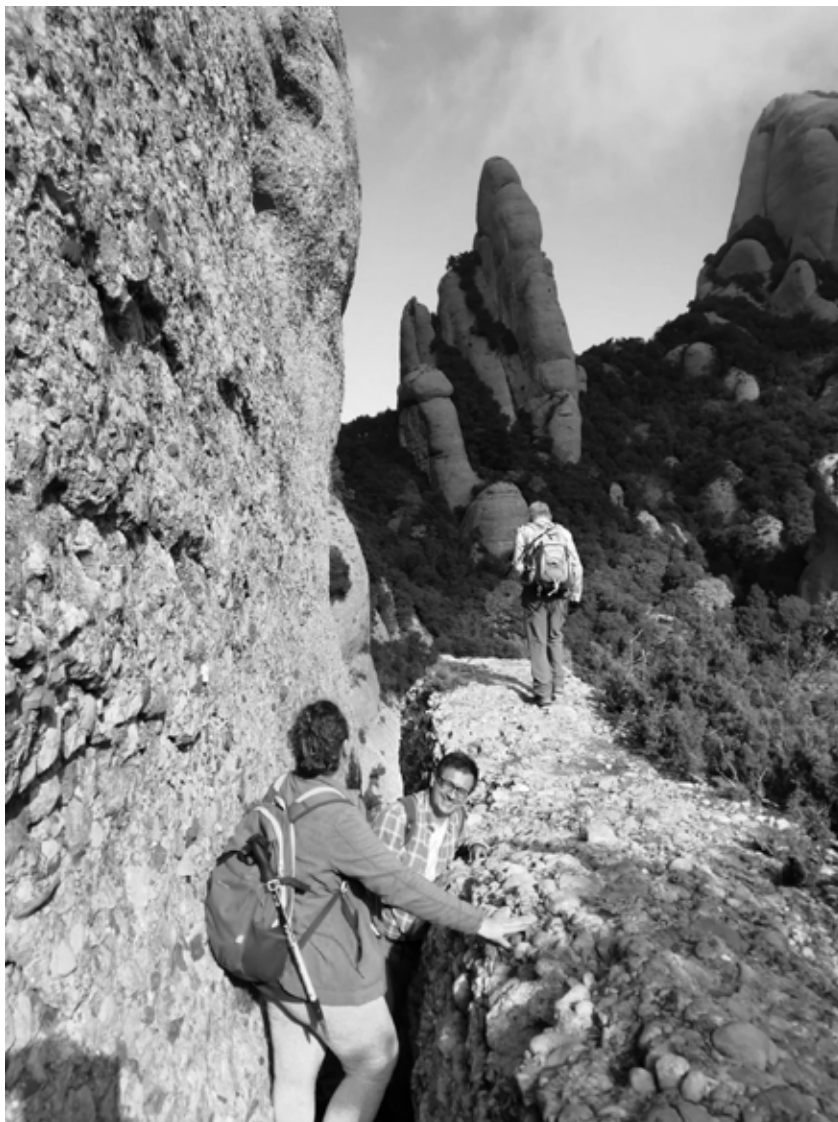
JOSEP GARGALLO I COSTA

Som a primers del 2022 i em consta que encara soc a temps d'incloure algun escrit al butlletí del 2021, que encara no ha anat a impremta. Així, encara que trigui a publicar-se la revista d'enguany, aquest escrit sortirà més aviat i gaudirà d'una mica més d'actualitat.

"Quina sort d'haver nascut el 1953! De joves, fins i tot focs de camp havíem fet...". Aquest va ser el comentari de l'amic Adolf Belio a un whatsapp que ens va enviar un altre company, el Joan Miralles, en què es detallaven les noves disposicions que ha aprovat el Govern de l'Aragó pel que fa a l'activitat de muntanya al Parc Nacional de la Vall d'Ordesa. En definitiva és una bateria de prohibicions que, si s'apliquessin de forma retroactiva, convertirien la majoria de les excursions que vam fer per aquell entorn durant els anys 70, 80 i més cap aquí en activitats fora de la llei i per tant dignes de sanció.

Tant de mal fèiem a l'entorn? Sortíem de l'aparcament a peu, carregats amb les motxilles, amb el sac de dormir, el fogó, a voltes la tenda, i poc a poc, sense fer fressa, enfilàvem el camí de Soaso, de Cotatuero o de Salarons. O de la Vall d'Añisclo. O cap al Balcó de Pineta. O hi arribàvem saltant algun coll fantàstic des de França, per la Bretxa de Roland, pel coll de Swan o per la Bretxa Tucarroya. I ens fèiem el sopar, i dormíem sota les estrelles traient el nas de dins el sac o protegits pel fràgil sostre d'una petita tenda... I ens asseguràvem, després, en marxar, que no es notés que havíem estat allà, que hi havíem passat la nit...

Déu me'n guard de discutir les noves normatives. Ni les velles. Que ja fa molts anys que quan preparem un bivac o parem la tenda ho fem d'amagatotis, procurant passar inadvertits, perquè sembla ser que això de passar la nit al ras ja fa anys que està limitat o prohibit del tot. I no pas només a la vall d'Ordesa, sinó a mol-

Montserrat al peu de la Salamandra, al fons la Talaia. FOTO: MARISOL BOLSA

Turó del Pou d'en Sala. Estiu 2021. FOTO: JOSEP GARGALLO

Cim del Sotllo. Tardor del 2021. FOTO: JOSEP GARGALLO

tes de les muntanyes que trepitgem habitualment. No em pregunteu pas què diu exactament la norma d'aquí o d'allà. Les lleis són envitricollades i complicades. Nosaltres només pretenem fer sortides de dos o tres dies i lògicament ens toca passar la nit a fora i sempre, quan s'acosta la nit, tenim la sensació d'estar fent quelcom una mica delictiu. Encara que a l'endemà, quan surt el sol, ningú seria capaç d'endevinar on hem dormit. Pot ser veritat que molestem a la fauna que viu per allà?

Segurament les autoritats han arribat a la conclusió que ja hi va massa gent, a la muntanya. I quan les activitats es massifiquen acaben per ser perjudicials per al medi ambient. Per al terreny, per als rius, per als estanyes, per a les plantes i els animals. Per desgràcia, d'energúmens en corren per tot arreu i pot ser que s'hagi detectat llocs on el medi ambient pateix agressions i s'està degradant. Sap greu. I ara per ara sembla més fàcil prohibir que educar.

Em veig a venir que aquestes normatives que ara s'estrenen a Ordesa, poc a poc "estendran a moltes de les altres muntanyes del territori. I d'aquesta manera s'haurà esporgat a la muntanya alguns dels gaudis més fantàstics que hom hi pot experimentar: el de passar una nit sota els

estels o el de descobrir nous camins, nous indrets o racons perduts.

De fet tots estem d'acord que cal protegir la natura contra les agressions de l'home. I el que està clar és que quanta menys gent accedeixi a la muntanya, aquesta menys perill corre de degradar-se. Fixeu-vos com estan de deteriorades les muntanyes de prop de casa: els corriols erosionats, el bosc degradat, desapareguts molts dels seus habitants habituals, deixalles que proliferen sobretot a prop d'on s'arriba en cotxe, guixades i pintades a les parets d'ermites o refugis, els rètols trencats o esborrats, etc.. No volem pas que això s'estengui irremissiblement per tots els racons del país.

Però per altra banda s'ensuma un indiscutible interès per part de les Administracions a promocionar l'accés a les muntanyes. En construccions absurdes en llocs inversemblants, com per exemple a Mont-Rebei. A organitzar unes olimpíades. A facilitar la construcció de pistes d'esquí, d'hotels i urbanitzacions. Donant el vist i plau a l'obertura de pistes sense cap sentit i sense cap mirament per al paisatge amb l'excusa que sigui. Promoció dels esports "d'aventura" i de la gastronomia adotzenada. Turisme de sis rals però massificat, que sinó, no es cobreixen les despeses. Potser del que es tracta a nivell oficial és de

construir unes illes amb un entorn natural impecable de manera que es formin una mena de "primeres línies edificables" al seu voltant. Com si diguéssim, el que és ara la "primera línia de mar" a les nostres malaurades costes. O sigui, poc a poc, convertir el Pirineu i la resta del territori en una mena de Costa Brava o Costa Daurada, que Déu les hagi perdonat. Un bon exemple n'és Andorra. I la Cerdanya i la Vall d'Aran en són alumnes avançats d'aquest camí.

I a dins les illes de natura verge només s'hi podrà accedir pagant el corresponent tiquet. Que pagant, Sant Pere canta. Es deia abans i ara encara és així.

Sort que jo també vaig néixer als anys 50 del segle passat. I durant una bona colla d'anys, els millors de la meua vida excursionista, vaig poder contemplar el cel estrellat des de dins el sac estant.

FELICITACIÓ A L'EDITORIAL ALPINA AMB MOTIU DEL SEU 75È ANIVERSARI

JOSEP GARGALLO I COSTA

Per a mi un dels companys inseparables d'una excursió ha estat, i és encara, el mapa de paper. Tan imprescindible com la motxilla o la cantimplora, de vegades potser més i tot. El primer mapa que vaig portar a la butxaca va ser el del Cingles del Bertí de l'Editorial Alpina. Devia ser cap a finals dels anys seixanta o primers dels setanta del segle passat. Aquest 2022 he començat l'any amb dues senzilles excursions, el dia 2 de gener per Montserrat, i a l'endemà al Puigmal. A totes dues sortides el mapa de l'Alpina a la butxaca dels pantalons. Ens han permès descobrir tants racons i tants espais del nostre territori, de les nostres muntanyes! Jo crec que no els estaré mai prou agraït. Amb quina il·lusió compro i desplego un mapa nou quan surt a la llum! Quantes oportunitats de noves excursions que se m'apareixen a la vista d'aquell paper! Quantes hores i quants dies trescant per les nostres muntanyes amb la seguretat que proporciona portar un bon mapa a la butxaca!

L'Editorial Alpina, per a mi, ha estat una història de constant superació. Només cal comparar aquell primer mapa dels Cingles del Bertí de fa més de 50 anys amb els actuals, per exemple amb el de Montserrat que vaig fer servir dies enrere. Cada edició nova que surt del mateix mapa incorpora una tal quantitat de millores i de dades que et permet redescobrir de nou el territori i programar noves excursions i noves descobertes. I així, malgrat que el territori és sempre el mateix, ens veiem com aquell qui diu "obligats" periòdicament a anar renovant la col·lecció. Em sembla perfecte. La llàstima és que cada vegada constato més i més que molta gent de la que surt a la muntanya té una capacitat d'interpretació dels mapes cada cop més limitada. El llegir, (tracks i GPS etc), els fa perdre l'escriure (interpretar el mapa i el territori), que deien els vells d'abans.

De vegades, quan no sé què fer, desplego algun mapa sobre la taula de casa i bado una estona. Intento ima-

Mapes Editorial Alpina. FOTO: JOSEP GARGALLO

ginar-me excursions. Em resulta un bon entreteniment. Amb les possibilitats que s'obren de cara a properes sortides a la muntanya.

L'Editorial Alpina compleix 75 anys. I és de casa, de Granollers. Quantes vegades, anant d'excursió, quan ens hem creuat amb d'altres grups de gent, no ha estat objecte de conversa i d'un cert "orgull" per part del de Granollers! I el seu fundador principal, en Salvador Llobet, també va ser el fundador de la nostra entitat, l'Agrupació Excursionista Granollers, que ara ha complert ja els 93 anys.

Moltes felicitats i que per molts anys puguem anar amb un mapa de l'Editorial Alpina a la butxaca.

L'Editorial Alpina, per a mi, ha estat una història de constant superació. Només cal comparar aquell primer mapa dels Cingles del Bertí de fa més de 50 anys amb els actuals

RUTA LITERÀRIA GUERAU DE LIOST PELS BOSCOS I LES FONTS DE VILADRAU

MONTSERRAT ESTRUCH BRICHS

El 24 d'octubre, a les 8 del matí, ens trobem al lloc habitual de Granollers 31 persones disposades a fer aquesta excursió que ens ajudarà a conèixer un dels poetes, juntament amb Josep Carner, més importants del moviment noucentista: Jaume Bofill i Mates (1878-1933), que utilitzava el pseudònim literari de Guerau de Liost, autor entre d'altres del poemari "La Muntanya d'Ametistes" (1908), recull de poemes sobre la natura al Montseny.

Agafem els cotxes i anem a Viladrau. Aquesta localitat és el lloc d'origen de la família Bofill, on es troba la propietat familiar del poeta, i a principis del segle XX es convertí en lloc de reunió d'escriptors i intel·lectuals del moment. El punt de trobada és poc abans d'arribar al poble, on hi ha el pàrquing d'autocaravanes. Una vegada allà agafem un camí forestal que queda a la dreta de la rotonda i al cap de poca estona un caminó a la dreta ja ens porta a la Font de l'Oreneta, una de les més emblemàtiques de Viladrau, on en un pedró hi ha gravat el poema del mateix nom que li dedicà Jaume Bofill i Mates i que comença amb aquests versos:

*Voldria ser enterrat al peu
d'aquesta font que endegà el pare.
Té campanetes arreu,
d'aquelles que plaien a la mare.*

Aquesta font va ser arranjada el 1936 com a homenatge al poeta, mort tres anys abans. Es troba en un indret recollit envoltat de castanyers i pollanques.

En aquest lloc fem una explicació de les dades biogràfiques més importants de Guerau de Liost i es reciten els dos poemes seus dedicats a la Font de l'Oreneta. En un d'aquests poemes demana al seu amic Josep Carner que li dediqui un díptic, cosa que Carner va fer. El díptic es troba gravat en un altre pedró uns metres més enllà

Font de l'Oreneta. La Montse Estruch ens fa lectura. FOTO: XAVIER MOYA

*Filla del cel jo soc la Font de l'Oreneta.
Em descobrí l'ocell i em coronà el poeta*

Tornem enrere fins al camí forestal i el continuem cap a la dreta, que ens portarà fins a Rosquelles, la casa familiar dels Bofill, que a principis del segle XX va ser lloc de reunió dels poetes noucentistes més destacats com Josep Carner, molt amic del poeta, Carles Ribas, Jaume Bofill i Ferro, i també de Pompeu Fabra i Marià Manent. Des d'aquí contemplem les vistes impressionants del Matagalls i de l'ermita de Sant Segimon. En aquest indret llegim un text de Jaume Bofill i Ferro (cosí del poeta) en què ens parla de la masia i del poeta. També llegim uns fragments del dietari "El vel de Maia", que va escriure Marià Manent durant la seva estada a Viladrau durant la Guerra Civil i en què recorda les seves visites al mas Rosquelles.

Tornem enrere per agafar el camí que havíem deixat que ens portarà, passant pel pla de Montfalcó i el mas Noguera, a una altra font emblemàtica, la Font de les Paitides, una de les més visitades per la puresa de les seves aigües. Les paitides són dones d'aigua, personatges que apareixen en moltes llegendes del Montseny. Una altra persona del grup recita el poema de

Guerau de Liost "La Font de les Paitides", que es troba gravat damunt de la mateixa font.

Continuant el mateix camí que havíem deixat abans, al cap de poc ja trobem un caminet a la dreta que ens portarà a dues fonts més, la Font del Noi Gran, on hi ha gravada una tanka (poema breu d'origen japonès) de Carles Riba, i la Font del Ferro, amb un poema de la poetessa mallorquina Maria Antònia Salvà, tots dos amics del poeta. En aquest indret un altre membre del grup llegeix el poema "A les fonts".

Ens cal tornar a agafar el camí principal i continuar fins a trobar un camí a l'esquerra que puja i que ens portarà a Ca l'Herbolari, la masia propietat de la família de Jaume Bofill i Ferro, que deu el seu nom a l'herbolari Bofill, rebesavi del poeta, que al segle XVIII es convertí en un reputat botànic que es dedicà a la recol·lecció de plantes del Montseny. Aquesta masia va ser també un lloc de reunió d'escriptors i intel·lectuals i durant la Guerra Civil va ser refugi de Josep Carner, Carles Riba, Marià Manent i Agustí Duran i Sanpere, que hi traslladà bona part de l'Arxiu de la Corona d'Aragó per protegir-lo de la destrucció. En aquest indret llegim el poema "Visita a Ca l'Herbolari", de Guerau de Liost, i uns

fragments del dietari "El vel de Maia" de Marià Manent, que va escriure durant la seva estada en aquest mas.

Passada la casa, al costat del rètol del nom, agafem un camí estret que va cap als Sis Avets, un conjunt d'avets impressionants. Al costat, doncs, d'aquests avets i de cara al Montseny llegim el poema "Avets i faigs", i per acomiadar-nos de la sortida i del Montseny, el poema "Adéu Montseny", l'últim poema de "La Muntanya d'Ametistes".

*Adéu Montseny; adéu, Muntanya d'Ametistes!
En tes virtuts copsí collites noucentistes.
Novíssima ventada cercles enllà m'empeny.*

Continuant el camí que segueix pel mig del bosc arribem al centre del poble i ens acomiadem.

A dalt: Sant Segimon des de les Rosquelles.
A baix: Font de les Paitides (Viladrau).
FOTOS: XAVIER MOYA

g ELS GINESTERS

FESTA AL TOSSAL (BOÍ)

8 DE JUNY DE 2021

Bona tarda a tothom!

Benvinguts al Tossal!

Avui és un dia molt especial per a mi i la meua família. Envoltat avui per companys, com els de l'Agrupació Excursionista de Granollers "Els Ginesters", per familiars i també per amics i coneguts de Boí, hem pogut culminar aquest desig.

No puc deixar passar aquest dia sense un record molt sentit pels padrins i padrines que, dia rere dia, no han faltat mai al Tossal, aportant idees i consells i que avui ja són amb nosaltres.

El que avui es coneix com el "Tossal de la pau" serà gestionat per la Fundació CAVI, constituïda pels meus fills: Isidre, Carles, Joan, Vicens i Montse. En Joan serà qui la presidirà. Del manteniment se n'encarregarà el veí, Marc Reig.

Molt agraït de tot cor, per haver-nos acompanyat!

Dono les gràcies a l'Alcaldeessa de la Vall de Boí, Sònia Bruguera, qui des del primer moment en què li vaig plantejar l'acte d'avui, em va dir que no em preocupés de res: **"Nosaltres ens en encarreguem de tot, Vicens, estiguis tranquil"**. Avui per motius del càrrec, no ha pogut ser-hi present. Sí que hi és en Jordi, el seu marit. Gràcies! Com també les dono als veïns i veïnes que ens acompanyeu.

Una satisfacció especial per la presència del jovent. Són ells, amb el seu compromís, la garantia d'una **llarga vida per al "Tossal de la pau"**!!! Us conec i sé que no em fallareu! Que per molts anys hi pugueu fer festes d'aniversari i altres celebracions, com ja feu ara!

Moltes gràcies!!

Placa El Tossal de la Pau. FOTO: GINESTERS

Sortides Ginesters 2021		
Mes	Dia	Lloc
Gener	13	La Miranda d'en Punes
	20	Serra de Ponent
	27	Vall del Tenes
Febrer	3	Vall del Tenes
	10	Sant Martí del Montnegre
	17	El Sui
	24	Serralada litoral
Març	3	Matagalls
	10	Torre Roja, Castell de Guaita
	17	Turó de Morou
	24	Turó de les Onze Hores
	31	Castanyer d'en Cuc- Sant Salvador-Embassament Vallfornès
Abril	7	Sant Julià d'Úixols
	14	Tagamanent
	21	Cingles del Bertí
	28	Serra Pedragosa
Maig	5	Puigllançada
	12	Costabona
	19	Creu de Miranda
	26	Pic de les tres Canaletes
Juny	2	Sant Aniol d'Aguja
	9	Pic de Portarró (Aigüestortes)
	16	Folgueroles
	23	Santuari de Bellmunt- Salt del Molí
	30	Gorgues d'Estiula
Juliol	7	Gra de Fajol
	14	Pic de la Dona- Bastiments
	21	Perafit i Monturull
	28	La Covil
Agost	4	Ribes (Passejada)
	11	Pas del Lladres-Font Home Mort-Pla Barraques
	18	Torreneules-Pic Coma del Clot -Núria
	25	Collada Verda
Setembre	1	Puig Cerverí-Balandrau
	8	Pic de l'Infern i Freser
	15	Tossa Plana de Lles
	22	Gallina Pelada
Octubre	6	Cap Verd (des del Coll de la Mola)
	14	Bony Aigua Blanca
	20	Cabrera i Aiats
	27	Sant Corneli. Cortils-Rocallar-Tavertet
Novembre	3	Pedraforca
	10	Sobrepuny
	17	Cogullò d'Estela i Torreneules
Desembre	1	Bassegoda
	15	Taga
	22	Sant Cebrià de Mora
	29	Castell de Montsoriu

L'INVENTARI D'ONOMÀSTICA DIGITALITZAT

ENRIC GARCIA-PEY

A finals d'octubre d'aquest any 2021 ha estat enllestida l'edició de l'Inventari d'Onomàstica del Vallès Oriental. Foren uns moments d'emoció continguda veure els 16 volums sobre la taula, car aquesta era una idea gairebé quimèrica, que es va portar a terme amb l'afany d'aconseguir el port de recepció actual. Arribarem a l'acord amb l'administració comarcal de publicar els 16 volums que tindria l'obra editada, amb 3 volums cada any a partir del 2017, fins a l'últim, l'any 2021, que seria de 4 volums. Aquest treball consisteix en la feina de, fa aproximadament

50 anys, començar a omplir fitxes de l'onomàstica de Granollers, que continuaren amb el recull dels pobles de la comarca. La idea primera era d'anar on sortís un informant, car ens adonàrem de la urgència de recollir el material abans que res, perquè algunes de les poderoses fonts desapareixerien definitivament amb la persona. Així organitzàrem la recerca, a partir de fer el que col·loquialment anomenem "calaixos de sastre".

Ara, mirant endarrere des de la talaia del temps, trobem i recordem aque-

lles persones que ens ompliren fulls i fulls de paper, que foren i són - perquè estan en cada racó de llibre - els protagonistes essencials per la conversa, la companyia, la situació, algunes vegades pel gran coneixement d'un territori, que a vegades coneixien pam a pam, amb el nom precís de raonades concretes. Només per posar alguns exemples del coneixement enciclopèdic d'un territori, els pastors de la Calma, al Montseny: El Pito del Molar, en Trinquela i en Joan del Boscàs.

MEMÒRIA HISTÒRICA L'HISTORIADOR TOPONOMÀSTIC HA CULMINAT LA PUBLICACIÓ DELS 16 VOLUMS DE LA SEVA OBRA, QUE ABARCA TOT EL VALLÈS ORIENTAL

L'inventari d'onomàstica de Garcia-Pey, digitalitzat i amb un cercador de noms

La tasca de recerca durant 50 anys de l'historiador i investigador toponomàstic granollerí Enric Garcia-Pey ha culminat aquest mes amb la publicació dels 4 darrers volums de l'*Inventari General d'Onomàstica del Vallès Oriental*, que inclou un total de 16 llibres que recullen de manera alfabètica els topònims (noms de turons, boscos, camps, masies i cases) de tots els pobles del Vallès Oriental i d'alguns de l'actual Molanès. Ara, a més de poder-se consultar en pdf a través del web de l'Arxiu Comarcal (ACVO), i l'Arxiu Municipal de Granollers (AMGr) ho ha complementat amb un portal d'onomàstica que inclou una base de dades que permet que es puguin consultar les entrades amb un cercador.

A més de l'edició digital, l'inventari disposa d'una edició en paper limitada, que s'adreça a arxius, biblioteques i universitats (UB i UAB). La publicació de l'*Inventari General*

INVENTARI ACABAT La presentació va servir també d'homenatge a Garcia-Pey

d'*Onomàstica del Vallès Oriental* es va iniciar, de la mà de l'ACVO, l'any 2018. El director de l'Arxiu Comarcal, Xavier Pérez, ha recordat l'estreta col·laboració amb Garcia-Pey, mentre que el president del Consell Comarcal i alcalde de Canovelles,

Emilio Cordero, n'ha lloat "la feina de formigueta i titànica per recuperar històries". "És un treball del qual poques comarques poden presumir; ens ha brindat un tresor", exclamava. En aquest sentit, l'alcalde de Granollers, Josep Mayoral, també ha recordat "la tasca ingent de dècades per recuperar de manera íntima la identitat del país, a través dels noms. Amb aquesta onomàstica el nostre patrimoni està més ben conservat", afegia en el que assegurava era un acte no només de presentació dels treballs dels arxius, sinó de reconeixement a Garcia-Pey.

El perfil

Nascut l'1 de juliol de 1946 al número 151 del carrer Ricomà - a Can Pey -, Enric Garcia-Pey i Pey va estudiar Història a la UB i també té estudis d'Antropologia. Delineant d'ofici, després de col·laborar amb diversos arquitectes, l'any 1963 va començar a treballar a l'Ajun-

tament de Granollers, com a responsable del nomenclàtor local. És expert en onomàstica i tècnic especialista en toponímia. Pertany a la Societat d'Onomàstica de Catalunya, de la qual és soci d'honor; també és membre de l'Àrea d'Història del Museu de Granollers, l'Agrupació Excursionista de Granollers i el Centre d'Estudis Molletans.

Precisament, el mateix autor recordava la seva infantesa i totes les persones de les quals li parlava la seva àvia amb sobrenoms, com en Tòfol i en Farigola, i algunes de les cases batejades amb els malnoms dels propietaris que encara es conserven. "Tot plegat fa que agafis un sentit del teu poble i te l'estimis d'una manera especial", diu Garcia-Pey, l'interès del qual el va portar a documentar-se a diferents arxius i registres de la propietat, i a entrevistar centenars de persones d'arreu de la comarca. "Calia anar de pressa a parlar amb la gent gran. Cada cop que desapareixia

algú moria un món", lamenta.

El 2018, Garcia-Pey va cedir el seu fons a l'AMGr, que l'ha catalogat. "Hem descrit uns 30 metres lineals de documents -unes 300 caixes-, a més de 200 cartells i unes 1.600 fotografies", indicava la directora de l'Arxiu, Roser Rodríguez. Entre els papers cedits, també l'original de l'inventari. "Per això ens vam plantejar com podem ser complementaris a la publicació de l'ACVO i ajudar a fer que el treball segueixi sent viu", afegeix Rodríguez. Així neix el nou apartat

Roser Rodríguez: "Volem ser complementaris a la publicació de l'ACVO i ajudar a fer que el treball sigui viu"

d'onomàstica del portal web de l'Arxiu Digital de l'AMGr, que recull els 73.691 registres recollits a l'inventari i els posa a l'abast de tothom, de manera interactiva i en línia. A través d'aquest portal es podran fer cerques per nom o per municipi i obtenir la descripció. Serà, així, un inventari viu, on tothom podrà fer aportacions que s'incorporaran un cop hagin estat validades. ✱ M.ELIAS

Tot el fons, a consulta al AMGr

La resta de documents del fons Garcia-Pey -un reflex de l'activitat personal i professional de l'expert en onomàstica- també es pot consultar. De dates extremes 1370-2018, predomina la documentació de 1960 a 2018 i l'anterior al segle XX és un volum molt petit. Concretament, són 30 metres lineals de documents en suport paper, 1.285 imatges, 221 cartells, 18 mapes i plànols, 11 microcassetts, 2 vídeos i 73.691 registres digitals de l'inventari d'Onomàstica del Vallès Oriental. Entre els documents hi ha reculls de notes manuscrites, plànols, documents originals... amb informació toponomàstica de municipis del Vallès Oriental, i dossiers i esborranys de les seves publicacions. També hi ha revistes i publicacions de diversos indrets de Catalunya, sobretot de Granollers; impresos i cartells d'activitats i festes, plànols i documentació urbanística lligada al seu ofici de delineant, i una col·lecció de bosses de diversos establiments comercials de Granollers d'entre 1975 i 2015. El tractament arxivístic del fons ha estat subvencionat per la Diputació de Barcelona, dins de l'actuació Tractament arxivístic i difusió del Fons Enric Garcia-Pey, inclosa al Catàleg de la Xarxa de Govern Locals, any 2021.

som Granollers

Arrenca un Festival de Cinema de Muntanya adaptat

'Out of the blue' és un dels films que es podrà veure al festival, que s'inaugurarà divendres

► El Tibet serà el gran protagonista de la 38a edició del festival i de la cerimònia inaugural

► El certamen presenta la secció competitiva més internacional, amb fins a 36 pel·lícules candidates a la Flor de Neu d'Or

► Els films es poden veure a través d'una plataforma en línia, i el Torelló Mountain Wines esgota les inscripcions

Pàgines 10 a 13

Es mantenen les xerrades presencials sobre el Tibet al Civianum

REDACCIÓ

Les xerrades amb els viatgers Enric Soler Raspall i Toni Arbonés i amb el lama tibetà Thubten Wangchen són les tres que es podran fer de manera presencial en 38a aquesta edició, marcada pels canvis que s'han hagut d'anar fent per seguir la normativa del Prodicat. Les xerrades estaven programades inicialment a la biblioteca Dos Rius i finalment es faran al teatre Civianum amb reserva prèvia, tot i que les sessions són gratuïtes. La resta d'activitats previstes a la biblioteca, les infantils i una presentació d'un llibre, s'ajornen fins a la primavera. Viatge al mustang secret, en què Enric Soler Raspall parlarà sobre el seu viatge a la vall nepalesa de Mustang, serà la primera xerrada, dimarts a 2/4 de 8 del vespre. Dimarts a la mateixa hora, Toni Arbonés narrarà el seu viatge a la recerca d'un antic regne tibetà del qual «no en sabem gairebé res», expliquen des de l'organització del festival. La xerrada del lama tibetà Thubten Wangchen, director de la Casa del Tibet de Barcelona, tancarà el cicle dijous, també a 2/4 de 8 del vespre. Wangchen parlarà sobre com es fa front als reptes socials des del punt de vista de la filosofia budista, que proposa «afrontar les dificultats com una oportunitat per evolucionar i sortir-ne reforçats».

FESTIVAL DE CINEMA DE MUNTANYA

El Tibet, protagonista de la 38a edició del Festival de Cinema de Muntanya de Torelló

EDUARDO PUIG. El muntanyenc d'Eduard Alabau ja presideix el foyr del teatre Civianum amb el símbolisme i l'espiritualitat que caracteritzen aquesta tradició budista, i és que aquest any el protagonista del festival serà precisament la regió del Tibet. L'immensa altitud situat a més de quatre milmetres d'altitud serà l'escenari del festival i també el punt de partida de l'espectacle inaugural, que porta per nom El Tibet. Terra de neus, terra de ocells i que viatja a aquest territori a través del cinema. Les altes muntanyes, la duresa del clima, l'aspror del paisatge i la immensitat del territori seran alguns dels punts que es tractaran, així com els brots culturals, històries i religiosos del País de les Neus.

El certamen reuneix a quatre experts que descobriren els secrets d'aquesta regió: el fotògraf Josep Lluís Alió, director de l'Observatori del Tibet i de l'Àrea Central de la Universitat de Barcelona (UB), el periodista Toni Arbonés, director del programa Els viatgers de la Gran Aconcagua de Catalunya Ràdio, l'afinista Nòria Batagó, que ha escalat el Sesh Pangma i l'Everest per la banda tibetana i, finalment, el lama tibetà Thubten Wangchen, director de la Casa del Tibet de Barcelona i membre del Parlament Tibetà a l'Exil. A més, el crític de cinema Quim Casas serà l'encarregat de posar la perspectiva cinematogràfica a l'espectacle.

A diferència d'altres edicions la sessió inaugural canvia-

La cultura del Tibet serà l'atractiu de la sessió inaugural

ra lleugerament el format i s'hi sumarà la música en directe del santierenc Jordi Vinyoles i Anna Garcia. L'espectacle inaugural es podrà gaudir en directe al teatre Civianum aquest divendres a 2/4 de 8 del vespre i en diferent, des d'aquí a la nit a través dels canals del festival. Les entrades ja estan disponibles a la pàgina web del festival (torellomountainfilm.cat) i també a les taquilles del teatre.

FESTIVAL DE CINEMA DE MUNTANYA

El certamen presenta la secció competitiva més internacional

El festival emet en línia 36 films que opten a la Flor de Neu d'Or

REDACCIÓ. L'impacte de la Covid-19 ha fet que el Festival de Cinema de Muntanya no només canviés de dates, sinó que també ha adaptat el format al que permet la normativa per donar el tret de sortida a una de les edicions «més participatives dels seus 37 anys». L'organització ha rebut un total de 125 muntatges de 32 indrets del món per participar a la secció competitiva. Sota el nou format al qual ha hagut d'adaptar-se el festival, les 36 pel·lícules seleccionades s'emeten en línia, a través d'una plataforma del mateix festival a la qual ja s'hi podien accedir des de principis d'aquest mes.

En aquesta 38a edició, els referents tornen al festival de la mà de Michael Dillon, que el 1992 va signar la gran producció Everest -Sea to Summit, amb la qual el director australià es va endur el Gran Premi Vila de Torelló i que ha estat la pel·lícula «més premiada de la història del cinema de muntanya». En aquesta ocasió, Dillon torna a Torelló per presentar Ocean to Sky, en què explica com Edmund Hillary va encaçar la primera expedició que va conquerir l'Everest, l'any 1953. També repeteix a la secció competitiva «un dels noms més premiats dels últims anys», Parol Barabes. L'eslovac torna amb dues produccions: Everest - The hard way, en què quatre escaladors fan la ruta més difícil d'aquesta muntanya, i

El festival estrena una plataforma per veure les pel·lícules

Soito is the King, que tracta sobre el descens de les cascades més altes del món. Una altra habitual a Torelló i premiada en diverses ocasions és la polonesa Eliza Kubanska, que presenta el llargmetratge The wall of shadows. I el francès Gilles Santantonio «ha escollit el festival» per fer l'estrena internacional de l'última Patagonia, el seu darrer treball sobre l'exploració a l'illa de Madre de los Dios. Aquesta no serà l'única estrena internacional ja que també es podran veure per primera vegada fora del país on s'han produït Drop It, dels francesos Flavien Hilat i Thomas Jarrey, o Les belles Envoleées, de la també francesa Anne Benoit-Janin.

En clau catalana, tres dels films que opten a endur-se la Flor de Neu d'Or porten segell català. Edu Marin és el protagonista de

Vallhalla, cielo de roca, en què juntament amb el seu pare i el seu germà Alex es proposen escalar el sostre més gran del món a la Xina. Alex Vilardebó ha dirigit Joseba Cruz, un curmetratge que porta el nom del protagonista, un cuiner que ha reinventat el concepte d'alta gastronomia. I finalment, El Gran Hito, el curt d'animació d'Ignasi López, amb un acabament muntanyenc que està a punt d'acabar la seva col·lecció de cims.

Dotze de les pel·lícules de la secció de competició posen el focus en la natura i optaran al premi Quackpack Foundation al millor film de cultura de muntanya. Pels amants de la neu, no hi falten els films sobre esquí, snowboard o altres disciplines sobre neu, a més de produccions sobre soll base, esquí freeride i parapent.

Out of the blue

El film explica com la Maja i en Sebastian, dos acrobates de Berna, s'afegiren a un projecte als cims de l'Oberland (Suïssa) després de ser reclutats per un enigmàtic personatge. La producció està realitzada per Delina Beybois i Sebastian Montaz-Rosset.

Bear like

El cineasta Roman Droux i l'investigador David Bitner descobriren la vida salvatge de l'ós grizzly a l'extrem de la península d'Alaska, en una història de lula per la supervivència i banals dramàtiques i en un univers habitat per aquestes criatures.

Wings of Kyrgyzstan

El documental de Sophie Pegrum és el retrat de dues famílies molt diferents que comparteixen les tradicions. En les terres de pastura de les Celestial Mountains, al Kirgizstan, s'hi troba un cavall que forma part de la supervivència dels pastors.

Tot en soldadura, gasos i maquinària

**Jordi Camp, 43 - 08400 Granollers
Tel. 93 840 40 22 - Fax .93 840 40 23**

**C/. Ebre, 54 - 08223 Terrassa
Tel. 93 785 10 80 Fax. 93 736 03 42**

e.mail: game@suministros-game.com